

USHTRIA

Viti i 73-të i botimit Nr. 43 (827690)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 30 Tetor 2020

Kuvendi i Shqipërisë miraton marrëveshjen midis KM të RSH dhe AMP të NATO-s

Baza e Kuçovës: Projekti dhe investimi do të realizohen nga Programi i Investimeve të NATO-s

Ditën e enjte, më 22 tetor 2020, Kuvendi i Shqipërisë ka miratuar projektligjin "Marrëveshja për mbështetje teknike ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Agjencisë së Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s për realizimin e Projekteve të Kuçovës, të financuara nga Programi

i Investimeve të NATO-s për Sigurinë, vitet 2019-2022". Për mbrojtjen e këtij projektligji ka folur në parlament, ministrja e Mbrojtjes znj. Olta Xhaçka e cila tha se: "Projektligji i hap rrugë zbatimit të projektit për modernizimin e Bazës së Kuçovës dhe shndërrimin e saj në një bazë ajrore taktike të NATO-s..."

» faqe 5

Xhaçka në Komisionin Parlamentar për Sigurinë Kombëtare

Buxheti i Mbrojtjes 2021: Rritja 2,7 miliard lekë ose 11,8% më shumë se në vitin 2020

Buxheti për vitin 2021 vazhdon trendin e rritjes ku nëse për vitin 2020, buxheti zinte 1,46 % të Produktit të Brendshëm Bruto, për vitin 2021 ai shkon në 1,5% të PBB» faqe 3

Vau i Dejës, Shkodër

Gjeneral brigade Arben Kingji në batalionin e I-rë të këmbësorisë

» faqe 5

Baza Detare e Pashalimanit

Zhvillohet stërvitja ushtarake "Limani 20"

Nga data 12 deri më 23 tetor 2020, Kompania e Dytë operacionale e Policisë Ushtarake zhvilloi stërvitjen ushtarake "Limani 20" në Bazën Detare të Pashalimanit. Në këtë stërvitje tashmë të përvitshme merr pjesë edhe një grup-bordingu i Forcës Detare shqiptare. Trupat testuan dhe rritën aftësitë për reagimin në rastet kur sulmohet shoqërimi i një personi të rëndësishëm së veçantë...

» faqe 6

Aksionet direkte

Forca Speciale zhvilloi stërvitjen "Valbona-20"

Nga data 13 deri 15 Tetor 2020, kompania e I-rë dhe e II-të e aksioneve direkte të batalionit të Forcave Speciale, zhvilloi stërvitjen "Valbona-20" në rajonin e Valbonës, Tropojë. Në mbështetje të kësaj stërvitje mori pjesë një togë e batalionit Komando dhe një helikopter COUGAR i Forcës Ajrore. Kjo stërvitje kishte si qëllim rritjen e ndërveprueshmërisë, standartizimin dhe përmirsimin...

» faqe 6

Clark Cooper-Bojko Borisov

ShBA kontribuon për modernizimin e Forcave të Armatosura bullgare

» faqe 13

TAKIMI

Forca Shumëkombëshe e Europës Juglindore, kontribuon në stabilitetin rajonal

» faqe 4

AGJENCIA KOMBËTARE E MBROJTJES CIVILE

Memorandum bashkëpunimi me autoritetin e menaxhimit të TIA

» faqe 4

PROGRAMET E MODERNIZIMIT MBËSHTESIN PROJEKTET KRYESORE TË FA

Mbrojtja: Ja drejtimet kryesore të buxhetit 2021

Fjala e plotë e ministres së Mbrojtjes znj. Olta Xhaçka në Komisionin e Sigurisë Kombëtare për Projektbuxhetin e Mbrojtjes për vitin 2021/ e mërkurë 28 tetor 2020

Dua t'ju prezantoj fare shkurtimisht disa nga momentet kryesore të buxhetit dhe përse unë besoj që ky buxhet, duke pasur parasysh rrethanat e vështira që kemi kaluar e situatën e vështirë ku ndodhemi akoma për shkak të pandemisë, adreson në mënyrë realiste ato që janë prioritetet dhe pritshmëritë, jo vetëm të dikasterit që unë drejtoj, por edhe të aleatëve e partnerëve tanë në NATO.

Për periudhën e Programit Buxhetor Afatmesëm 2021-2023, kërkesat buxhetore të hartuara nga Ministria e Mbrojtjes janë në përputhje me Programet e Mbrojtjes dhe janë produkt i bashkëpunimit të strukturave të FA të të gjithë niveleve. Programimi është në përmbushje të misionit kushtetues të FA dhe mbështetet në Strategjinë e Sigurisë Kombëtare, Strategjinë Ushtarake, Planin Afatgjatë të Zhvillimit të FA 2019-2025, Planin e Kapaciteteve Operacionale, kërkesat e Objektivave të Kapaciteteve.

Ajo që dua të theksoj së pari, është që edhe ky buxhet vazhdon trendin e rritjes si në vlerë nominale, ashtu edhe si përqindje e Prodhimit të Brendshëm Bruto. Pra, nëse për vitin 2020 kishim një buxhet sa 1,46 % e Produktit të Brendshëm Bruto (PBB), për vitin 2021 buxheti shkon në 1,5% të PBB, çka është në përputhje të plotë me objektivat dhe angazhimet tona në Samitin e Uellsit për ta çuar atë në 1,75% në vitin 2022, dhe 1,85% të PBB në buxhetin e vitit 2023.

Pra, pavarësisht goditjes që ka përjetuar ekonomia gjatë vitit të fundit si pasojë e tërmetit, por edhe e pandemisë, i jemi përmbajtur këtij angazhimi politik, të marrë përpara aleatëve sepse siç jeni në dijeni, ky trend rritës është dakordësuar me aleatët amerikanë dhe NATO, të cilët janë shprehur me vlerësime maksimale për vullnetin dhe punën konkrete që kemi bërë në këtë drejtim.

Në terma nominalë, buxheti i vitit 2021 ka një rritje me rreth 2,7 miliard lek ose 11,8% krahasuar me planin e vitit 2020. Por sigurisht, fakti që buxheti është rritur tregon vetëm njërin pjesë të historisë, sepse rritja e buxhetit dhe arsyeja përse aleatët këmbëngulin në rritjen e buxhetit për të arritur eventualisht në 2% të PBB, nuk është një qëllim në vetvete. Mënyra sesi shpenzohen dhe produktet për të cilat përdoren këto para është thelbësore. E them këtë, sepse nëse shikojmë historikun e buxheteve të MM, ata ndër ju që kanë kohë në këtë komision besoj janë në dijeni, është e qartë që shpesh herë buxhetet janë përdorur për gjithçka, përveçse për të çuar përpara angazhimet e prioritetet.

Buxheti i Mbrojtjes do të përdoret për mbështetjen e programeve të mbrojtjes të parashikuara për vitet 2021-2023, për të cilat janë hartuar kërkesat buxhetore si më poshtë:

1. Mbështetja për personelin;
2. Operacionet brenda dhe jashtë vendit dhe emergjencat civile;

3. Gatishmëria dhe mirëmbajtja;
4. Stërvitjet;
5. Arsimimi dhe kualifikimi;
6. Strukturat dhe angazhimet ndërkombëtare;

7. Modernizimi;
8. Infrastruktura;
9. Mbështetja me mallra e shërbime dhe mbështetja administrative.

Në këtë kuadër Programi Buxhetor Afatmesëm dhe Buxheti Vjetor i Ministrisë së Mbrojtjes mundëson mbështetjen e kërkesave për modernizim, arrijten dhe ruajtjen e niveleve të planifikuara të operacionalitetit, plotësimin e detyrimeve ndaj Aleancës për mbrojtjen kolektive të përfshirë në Objektivat e kapaciteteve dhe detyrimet në mbështetje të paqes dhe sigurisë ndërkombëtare nëpërmjet pjesëmarrjes në operacione në përbërje të NATO, BE dhe OKB. Për këtë qëllim kemi bërë prioritetimin e kapaciteteve si dhe kemi përcaktuar nivelet në të cilat duhet të zhvillohet çdo kapacitet, të shoqëruara me nevojat për burime.

Kërkesat prioritare në programet e modernizimit mbështesin projektet kryesore të FA, kryesisht ato të njësive luftuese, siç janë Batalioni i Dytë i Këmbësorisë, Batalioni i Forcave Speciale apo Batalioni Komando.

Në mënyrë specifike ky projekt buxhet do të shkojë për zërat e mëposhtme:

Shpenzimet e Personelit

Në artikullin 600-601 shpenzime për paga dhe sigurime shoqërore kërkesat buxhetore të strukturave buxhetore të Ministrisë së Mbrojtjes janë në përputhje me tavanet e parashikuara duke

mos paraqitur kërkesa buxhetore shtesë për politika të reja. Me buxhetin e akorduar për Ministrinë e Mbrojtjes për këtë zë plotësohen kërkesat buxhetore për numrin e punonjësve të parashikuar për vitet e PBA.

Njëkohësisht ky buxhet që na mundëson ta çojmë përpara e ta konsolidojmë, ka të bëjë me rritjen sa i takon trajtimin të efektivëve tanë dhe edukimin e tyre. Këtu e kam fjalën së pari, për rritjen e trajtimin financiar përmes rilogaritjes së vështirësive dhe rikthimit të kompensimit të ushqimit për mbi 4 mijë efektivë të FA dhe të kompensimit ushqimor që u hoq nga Qeveria Berisha në vitin 2013, vetëm pak ditë përpara se të dorëzonte pushtetin. Këtu gjej rastin, t'i falënderoj kolegët e Komisionit për mbështetjen e tyre për këtë masë shumë të rëndësishme që korrigjoi një padrejtësi, që u ishte bërë efektivëve të FA.

Shpenzimet korrente

Në prioritarizimin e shpenzimeve korrente zërat kryesorë për të cilin janë hartuar kërkesat janë:

- Operacionet paqeruajtëse ndërkombëtare.

Këto kërkesa mbështesin angazhimin e FA në operacionet brenda dhe jashtë vendit, sipas detyrimeve të deklaruara.

Në kërkesat buxhetore për operacionet jashtë vendit, faktor është numri i personelit të FA i deklaruar në strukturat e NATO dhe strukturat e tjera ndërkombëtare, por ky numër mund të ndryshojë në varësi të zhvillimeve në arenën ndërkombëtare, por, në këtë rast, MM sigurisht që do të informojë

menjëherë strukturat vendimmarrëse.

Shqipëria është një nga vendet që ka ndër kontributet më të larta në misionet e Aleancës duke fituar respektin e aleatëve për kontributin e saj. Ne do të vazhdojmë të japim kontributin tonë në misionet ku jemi aktualisht të pranishëm qoftë në Afganistanin e largët në operacionin e NATO-s "Resolute Support Mission"; në misionin "ALTHEA" në Bosnje-Hercegovinë; në misionin KFOR të NATO-s në Kosovë; në operacionin ushtarak të NATO-s "Enhanced Forward Presence-eFP" në Letoni, në misionin e OKB në Sudanin e Jugut, por do të angazhohemi edhe në dislokime të reja si, në misionin e NATO-s në Irak (kjo në kuadër të Kartës së Adriatikut) apo dhe në Ngushticen e Hormuzit në krah të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, angazhim, i cili është marrë, por për të cilin jemi duke pritur përfundimin e paketës ligjore.

- Krahash misioneve, kemi edhe kërkesat për përfaqësitë/shtabet dhe aktivitetet me NATO duke siguruar mbështetjen e personelit ushtarak e civil të angazhuar në shtabet e NATO-s, Përfaqësitë Ushtarake, atashetë ushtarake dhe strukturat ushtarake rajonale.

Vendi ynë është pjesëmarrës në iniciativat e sigurisë rajonale dhe që prej vitit 2019 ka marrë drejtimin e disa prej tyre, gjë e cila kërkon natyrisht mbështetje me fonde buxhetore. Aktualisht, kemi marrë drejtimin e SEDM-it (Ministerialit të Mbrojtjes së Evropës Juglindore) dhe Sekretariatit të SEDM-it si dhe Qendrës për Bashkëpunim dhe Siguri (RACVIAC). Janë angazhime të cilat sigurisht që rrisin reputacionin e Shqipërisë dhe imazhin e saj në sytë e partnerëve dhe aleatëve dhe për të cilat

sigurisht ka shumë konkurrencë mes vendeve pjesëmarrëse. Fakti që Shqipëria është besuar drejtimi i këtyre iniciativave është në fakt një tregues i qartë i progresit të madh që ka bërë Shqipëria dhe i besimit që ajo gëzon tashmë mes partnerëve.

- Kërkesat për stërvitje të FA, janë po ashtu një zë shumë i rëndësishëm sepse këto stërvitje janë jetike për rritjen e performancës dhe profesionalizmit të forcave tona.

Ne këtë pike dua të ndaj me ju disa detaje lidhur me një nga stërvitjet më të mëdha, që është zhvilluar ndonjëherë në Shqipëri. Stërvitja Defender-2021, një stërvitje dypalëshe me SHBA; është e para e këtij lloji në vendin tonë dhe do të marrim pjesë mbi 8.000 trupa amerikane, që do të dislokohen në disa rajone të vendit dhe në disa reparte të Forcave tona të Armatosura. Për më shumë detaje, nëse jeni të interesuar, kam në krah dhe shefin e SHPFA, i cili mund të ndalet dhe më teknikisht nga ana operacionale.

- Kërkesat për mbështetjen me shërbime të tjera, ku më të rëndësishmet janë: furnizimi me karburant i strukturave të Ministrisë së Mbrojtjes, sigurancione të ndryshme si për personelin, ashtu dhe për pajisjet e FA, shërbime me të tretë, etj.

- Kërkesat për gatishmërinë dhe mirëmbajtjen, të cilat synojnë rritjen e nivelit të gatishmërisë së strukturave të FA dhe rritjen e nivelit të mirëmbajtjes së sistemeve, pajisjeve dhe mjeteve për të mbajtur dhe arritur kapacitetet operacionale të kërkuara. Në këtë kontekst, këtë vit do të kemi një risi të shtuar, atë të pjesëmarrjes së gjigandit të industrisë ushtarake amerikane Lockheed Martin,

Xhaçka në Komisionin Parlamentar për Sigurinë Kombëtare

Buxheti i Mbrojtjes 2021: Rritja 2,7 miliard lekë ose 11,8% më shumë se në vitin 2020

Buxheti për vitin 2021 vazhdon trendin e rritjes ku nëse për vitin 2020, buxheti zinte 1,46 % të Produktit të Brendshëm Bruto, për vitin 2021 ai shkon në 1,5% të PBB

Buxheti i Ministrisë së Mbrojtjes për vitin 2021 ka një rritje prej rreth 2,7 miliard lekëve, ose 11,8% më shumë se në vitin 2020. Ministria e Mbrojtjes, Olta Xhaçka, gjatë një seance dëgjimore në Komisionin Parlamentar për Sigurinë Kombëtare theksoi ditën e mërkurë më 28 tetor 2020, se projektbuxheti dedikuar Mbrojtjes edhe për vitin e ardhshëm mban ritëm rritës dhe shkon në funksion të forcimit dhe rritjes së kapaciteteve të FA.

“Ky buxhet vazhdon trendin e rritjes si në vlerë nominale ashtu edhe si përqindje e Prodhimit të Brendshëm Bruto. Pra, nëse për vitin 2020 kishim një buxhet sa 1,46 % e Produktit të Brendshëm Bruto, për vitin 2021 buxheti shkon në 1,5% të PBB, çka është në përputhje të plotë me objektivat dhe angazhimet tona në Samitin e Uellsit për ta çuar atë në 1,75% në vitin 2022, dhe 1,85% të PBB në buxhetin e vitit 2023”, tha Xhaçka.

Teksa shprehu angazhimin e Shqipërisë në misionet ndërkombëtare, ministrja Xhaçka deklaroi se për herë të parë në vendin tonë do të zhvillohet stërvitja më e madhe ushtarake, me pjesëmarrjen e 8 mijë trupave amerikane.

“Stërvitja “Defender-2021”, një stërvitje dypalëshe me SHBA, është e para e këtij lloji në vendin tonë dhe do të marrim pjesë mbi 8.000 trupa amerikane, që do të dislokohen në disa rajone të vendit dhe në disa reparte të Forcave tona të Armatosura”, tha Xhaçka.

Pavarësisht goditjes që ka përjetuar ekonomia gjatë vitit të fundit

si pasojë e tërmetit, por edhe e pandemisë, Shqipëria i është përmbajtur angazhimit politik para aleatëve, ku trajtimi i personelit mbetet një ndër prioritetet kryesore. “Kemi rritur trajtimin financiar përmes rillogaritjes së vështirësive dhe rikthimit të kompensimit të ushqimit për mbi 4 mijë efektivë të FA, që u hoq nga Qeveria Berisha në vitin 2013 vetëm pak ditë përpara se të dorëzonte pushtetin”, tha ministrja Xhaçka.

Buxheti i Mbrojtjes do të përdoret për mbështetjen e personelit; operacionet brenda dhe jashtë vendit dhe emergjencat civile; gatishmëria dhe mirëmbajtja; stërvitjet; arsimimi dhe kualifikimi; strukturat dhe angazhimet ndërkombëtare; modernizimi; infrastruktura etj. Përmes buxhetit të vitit të ardhshëm do të mundësohet që FA të përballojë edhe përgjegjësitë e reja që i kanë kaluar Ministrisë së Mbrojtjes, lidhur me Mbrojtjen Civile.

si në Sistemin e Mirëmbajtjes së Vëzhgimit të Hapësirës Detare, ashtu edhe atë të implementimit të Radarit të Midës për Forcën Ajrore.

Shpenzimet për Investime

Kërkesat për investime janë hartuar në mbështetje të PAZH, duke marrë në konsideratë projektet në vazhdim, projektet me kërkesa operationale të miratuara, propozimet teknike dhe detyrat e projektimit në funksion të modernizimit të FA si dhe ndërhyrjet infrastrukturore më të nevojshme për njësitë e FA. Objektivat kryesorë të implementimit të programeve të investimeve për vitet e PBA janë:

- Implementimi i Objektivate të Kapaciteteve dhe përmbushja e deklarameve dhe detyrimeve ndaj NATO-s;
- Mbështetja për projektet kryesore të modernizimit të FA;
- Mbështetja për rritjen e kapaciteteve për përballimin e emergjencave civile;
- Përmirësimi i infrastrukturës së njëjësive e reparteve sipas standardeve të NATO-s.

Pajisjet, baza materiale, infrastruktura edhe pse shumë të rëndësishme, janë vetëm një pjesë e investimeve të domosdoshme që duhet të ndodhin.

Po kështu duhet të ve në dukje përpjekjen e madhe që është bërë për edukimin dhe arsimimin e ushtarakëve, ku Buxheti 2021 na lejon zhvillimin dhe integrimin e mëtejshëm të sistemit ar-

simor, plotësimin e nevojave materiale e didaktike, zhvillimin e planeve dhe programeve të arsimimit, por edhe stërvitjet, kryerjen e specializimeve, analizave, studimeve e kështu me radhë.

Në programin për arsimin kemi kërkuar mbështetje për projektin “Infrastrukturë, përmirësim kushtesh dhe pajisje për ngritjen e Akademisë së FA”, si një nga objektivat kryesore të MM për rihapjen e sistemit arsimor bazë në FA. Pas më shumë se 10 vitesh, tashmë dhe Forca jonë e Armatosur si çdo vend anëtar i NATO-s do të ketë akademinë e saj ku do të përgatiten oficerët e rinj.

Jam krenare që pas një procesi të gjatë ia arritëm së bashku dhe me mbështetjen e qeverisë hapjen e kësaj akademie për oficeret tanë. Dhe në këtë pikë, dua ta theksoj, që unë besoj dhe e gjithë trupa drejtues e FA beson, që hapja e programit bachelor në Akademinë e FA këtë vit, shënon vërtet një moment shumë të rëndësishëm në procesin e modernizimit të FA; por edhe më shumë se kaq, ngre themelet e një sistemi meritokratik dhe një sistemi karriere, që do të na lejojë jo vetëm të afrojmë të rinj e të reja të talentuara, por edhe të krijojmë një trup oficerësh e drejtuesish të standardeve të NATO.

Kërkesat për modernizim

Projektet e modernizimit kanë një impakt të madh në kërkesat buxhetore të Ministrisë së Mbrojtjes. Prioritet janë

sigurimi i armatimit të lehtë dhe municionit të nevojshëm për FA, pajisjet e komunikimit taktik me radio (njëkanalësh) për grup-batalionin, Sistemi i Vëzhgimit të Hapësirës Ajrore, sisteme komunikimi (tokë-ajër-tokë), projekte të përbashkëta me NATO për sistemet e komandim-kontrollit ajror, sistemet e vetëmbrojtjes së helikopterëve, rinovimi i infrastrukturës dhe sistemit të komunikimit detare. etj.

Kërkesa për infrastrukturën

Prioritet janë ndërhyrjet infrastrukturale në funksion të krijimit të kushteve optimale për punë të ushtarakëve, si dhe mbështetja e projektit të garantuar nga NATO për ringritjen e Bazës Ajrore të Kuçovës.

Së fundi, ky buxhet na mundëson të përballojmë përgjegjësitë e reja, që i kanë kaluar Ministrisë së Mbrojtjes, ku e kam fjalën padyshim për Mbrojtjen Civile, e cila, siç jemi dëshmitarë të gjithë, gjatë vitit të fundit ka qenë një nga përgjegjësitë më të rëndësishme e më jetike që ka zbatuar Ministria e Mbrojtjes.

Ka kaluar, vetëm diçka, më shumë se një vit, që nga miratimi i Ligjit për Mbrojtjen Civile, por gjatë këtij viti është bërë një punë vërtet e jashtëzakonshme. Duke filluar që nga ngritja e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile e cila nga një drejtori me 7 persona, që bënte vetëm stacionin telefonik, sot është kthyer në një agjenci, që koordinon punën mes të gjitha zyrave të EC në rang bashkie e

prefekturë; komunikon dhe koordinon nevojat me strukturat respektive të EC në Bashkimin Europian; monitoron respektimin e ligjit nga strukturat e linjës. Duke vazhduar me rritjen e dhe modernizimin e kapaciteteve reaguese të Forcave të Armatosura, të specializuara për rastet e emergjencave, ku falë bashkëpunimit me aleatët e NATO (SHBA, Turqia etj), sot FA janë të pajisura me uniformat dhe mjetet bashkëkohore të nevojshme në operacionet në mbështetje të pushtetit vendor dhe popullatës në raste tërmetesh; përmbytjesh, zjarresh etj. E duke vazhduar më tej me hartimin e studimeve e strategjive për zvogëlimin e riskut e kështu me radhë. Të gjitha këto, në një kohë kur kësaj strukture dhe FA i është dashur të përballojë emergjencat e situata që shkojnë që nga Tërmeti i 26 Nëntorit, zjarret, rehabilitimi i argjinaturave e sigurisht, përfshirja në përballimin e pandemisë.

Ky buxhet, na lejon të jemi të përgatitur për çdo eventualitet, që mund të ndodhë gjatë vitit 2021. Por na lejon edhe që të forcojmë e të rrisim më tej kapacitetet, pasi viti i fundit ishte treguesi më i mirë i rëndësisë së jashtëzakonshme që ka marrë sot kjo përgjegjësi e FA, për të garantuar jetët, shëndetin dhe pronat e qytetarëve. Jo vetëm kaq, por ky buxhet, na lejon që të ecim përpara drejt përmbushjes së objektivit tonë madhor, për ta integruar Agjencinë e

Mbrojtjes Civile në strukturat europiane për përballimin e emergjencave.

Unë jam e vetëdijshme që nevojat e FA janë shumë të mëdha. E kam shumë të qartë se çfarë do të thotë konkretisht arritje e standardeve të NATO dhe bashkë me ekipin e dikasterit që drejtojnë dhe drejtuesit e FA kemi një vizion të qartë të procesit të transformimit e modernizimit, që nevojitet për të arritur këtë objektiv madhor. Dhe sigurisht që, si çdo njeri që punon e i përkushtohet një projekti edhe unë e gjithë ekipi do të kishim dashur shumë që ky objektiv të përmbushej që nesër. Ama, jemi njerëz me këmbë në tokë, që dimë të bëjmë dallimin mes dëshirave e ëndrrave dhe mundësive reale, siç e bëjnë në fakt të gjithë ministrat e mbrojtjes e drejtuesit ushtarakë qoftë edhe në vendet më të pasura e më të zhvilluara. Dhe mund të them pa asnjë hezitim, që ky buxhet na lejon të çojmë përpara prioritetet tona, por edhe të përmbushim angazhimet tona kundrejt aleatëve. E di që kjo s’ka qenë e lehtë në një kohë si kjo ku jetojmë, por besoj që ky është një mesazh shumë i qartë i seriozitetit dhe vendosmërisë së qeverisë shqiptare për të respektuar deri në fund çdo angazhim ndërkombëtar kundrejt NATO dhe partnerëve tanë amerikanë dhe për të kontribuar brenda të gjithë mundësive të saj si një partner dinjitoz dhe i besueshëm dhe si një faktor stabiliteti e sigurie në rajonin.

TAKIMI I MINISTRAVE TË MBROJTJES TË EUROPËS JUGLINDORE

Forca Shumëkombëshe e Europës Juglindore, kontribuon në stabilitetin rajonal

Me pjesëmarrjen e 13 vendeve anëtare dhe përfaqësuesve të organizatave ndërkombëtare si UNDP SEESAC, RCC dhe RACVIAC, ky takim u drejtua nga zëvendësministri i Mbrojtjes, z. Petro Koçi, në cilësinë e kryetarit të Sekretariatit të SEDM.

Në datën 14 tetor 2020, në cilësinë e vendit që mban kryesimin e Sekretariatit të Iniciativës të SEDM (South-East Europe Defence Ministerial), në Ministrinë e Mbrojtjes, u zhvillua takimi i përvitshëm i ministrave të Mbrojtjes së Europës Juglindore, i cili u zhvillua nëpërmjet video-konferencës nëpërmjet portalit të SEDM.

Me pjesëmarrjen e 13 vendeve anëtare, komandantit të Forcës Shumëkombëshe Paqeruajtëse e Europës Juglindore (SEEBRIG) si dhe përfaqësues të lartë nga organizata të tjera ndërkombëtare dhe rajonale si UNDP SEESAC, RCC dhe RACVIAC, ky takim u drejtua nga zëvendësministri i Mbrojtjes, z. Petro Koçi, në cilësinë e kryetarit të Sekretariatit të SEDM.

Kryetari i Sekretariatit të SEDM, z. Koçi u shpreh në fillim të këtij takimi lidhur me situatën e krijuar nga pandemia COVID-19 dhe theksoi përkushtimin e vendeve të rajonit për të forcuar më tej efektivitetin dhe efikasitetin e kësaj iniciative përmes një bashkëpunimi të shtuar midis vendeve anëtare në këtë situatë të vështirë. Ai prezantoi projektet dhe aktivitetet e zhvilluara me sukses gjatë kryesimit të Iniciativës së SEDM nga vendi ynë që nga ministeriali i vjetshëm me fokusin kryesor promovimin e sigurisë dhe mbrojtjes.

Ai nënvizoi më tej faktin se Iniciativa e MPFSEE/Forca Shumëkombëshe Paqeruajtëse e Europës Juglindore (SEEBRIG) është një histori suksesi, pasi ka kontribuar shumë në sigurinë dhe stabilitetin rajonal, në besimin reciprok dhe forcimin e marrëdhënieve të fqinjësisë së mirë midis vendeve të Europës Juglindore.

Komandanti i Forcës Shumëkombëshe Paqeruajtëse e Europës Juglindore (SEEBRIG) prezantoi në detaje aktivitetet e zhvilluara nga brigada për vitin 2020, si dhe analizoi zhvillimin e kapaciteteve dhe angazhimet e ardhshme të SEEBRIG.

Pjesëmarrësit mirëpritën arritjet e SEEBRIG dhe konfirmuan kontributin e kësaj brigade për sigurinë dhe stabilitetin rajonal, duke u shndërruar në një platformë unike ushtarake për bashkëpunim dhe trainim të ndërsjellë.

Më tej, Ministeriali vijoi me pozicionet e vendeve mbi detyrimet e kësaj iniciative në të ardhmen dhe mbi angazhimin e përbashkët për promovimin e sigurisë, paqes dhe stabilitetit në rajon. Si një nga prioritetet kryesore të iniciativës u theksua nga të gjitha vendet anëtare angazhimi për forcimin e fqinjësisë së mirë ndërmjet vendeve të rajonit si dhe bashkëpunimi në kuadër të trajnimeve dhe stërvitjeve të përbashkëta.

Vendet anëtare të SEDM konfirmuan zhvillimin e mëtejshëm të bashkëpunimit në nivel politik dhe ndërqeveritar nëpërmjet aktiviteteve dhe projekteve të përbashkëta të SEDM.

Në takim u miratuan disa doku-

mente lidhur me projektet në kuadër të SEDM, që lidhen me ndërlidhjen e spitaleve ushtarake (Interconnection of Military Hospitals Project), Portalin e Iniciativës së SEDM (SEDM Portal) dhe u aprovuan Plani Vjetor dhe Buxheti i Brigadës së SEEBRIG për vitin 2021, të cilat do të shërbejnë si bazë për zhvillimin e aktiviteteve të përbashkëta

dhe projekteve gjatë vitit të ardhshëm. Takimi i Ministerialit u mbyll me miratimin e Deklaratës së Përbashkët (Joint Statement) të ministrave të Mbrojtjes të vendeve të Europës Juglindore. Ky ishte Ministeriali i dytë i SEDM-it i drejtuar nga Shqipëria, gjatë kryesimit 2019-2021. SEDM është një proces i bashkëpunimit midis ministrave të

Mbrojtjes të vendeve të EJT. Thelbi i procesit është të forcojë bashkëpunimin politiko-ushtarak në rajon, në mënyrë që të përmirësojë stabilitetin dhe sigurinë në EJT, të promovojë proceset integruese Euro-Atlantike të vendeve anëtare të SEDM dhe të forcojë bashkëpunimin me organizatat ndërkombëtare (OKB, BE, NATO dhe OSBE).

) Aktualisht (2019-2021) organet e koordinimit të SEDM kryesohen nga Republika e Shqipërisë. Një nga projektet më të rëndësishme të procesit SEDM është Brigada e Europës Juglindore (SEEBRIG), selia e së cilës nga gushti, 2020 deri në gusht, 2026 ka vendndodhjen e përhershme në Kumanovë, Republikën e Maqedonisë së Veriut.

AGJENCIA KOMBËTARE E MBROJTJES CIVILE (AKMC)

Memorandum bashkëpunimi me autoritetin e menaxhimit të TIA

Memorandumi u nënshkrua nga z. Haki Çako, drejtor i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC) dhe autoriteteve të menaxhimit të TIA, z. Constantin von Alvensleben, CEO dhe z. Volker Wendefeuer, COO

Më datë 15 tetor 2020, në mjediset e Tirana International Airport (TIA) u organizua takimi për nënshkrimin e memorandumit të mirëkuptimit dhe bashkëpunimit, për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë natyrore, ndërmjet drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC), z. Haki Çako dhe autoriteteve të menaxhimit të TIA, z. Constantin von Alvensleben, CEO dhe z. Volker Wendefeuer, COO.

Memorandumi synon krijimin e kuadrit bashkëpunues për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në Aeroportin Kombëtar të Tiranës si dhe përcaktimi në mënyrë të qartë i të drejtave dhe detyrimeve konform Ligjit 45/2019, “Për Mbrojtjen

Civile” në RSH. Pas nënshkrimit të këtij memorandumit u zhvillua një stërvitje simuluese në rast të një situatë ushtimore emergjence në territorin e aeroportit ndërkombëtar

“Nënë Tereza”, me pjesëmarrjen e strukturave operacionale të Forcave të Armatosura, Policisë së Shtetit, Mnzsh dhe strukturave të menaxhimit aeroportual.

Ushtarakët në lirim dhe në rezervë, një aset i vyer për FA

“Ushtarakët në lirim dhe në rezervë janë aset i vyer i Forcave të Armatosura. Falenderim e mirënjohje për të gjithë ushtarakët e ish-ushtarakët, që pavarësisht nëse janë ose jo pjesë aktive e FA janë angazhuar me përkushtim e profesionalizim në çdo sfidë të emergjencave civile”, tha ministrja e Mbrojtjes, Olta Xhacka, në takimin me Grupimin e Ushtarakëve në lirim dhe në rezervë.

Ministrja Xhacka ka theksuar se, “kontributi i tyre është i mirëpritur në Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile e në çdo strukturë të FA, dhe do të vazhdojë të vlerësohet nga qeveria shqiptare për vetë disiplinën dhe përgjegjshmërinë që karakterizon secilin prej tyre”.

Kuvendi i Shqipërisë miraton marrëveshjen midis KM të RSH dhe AMP të NATO-s

Baza e Kuçovës: Projekti dhe investimi do të realizohen nga Programi i Investimeve të NATO-s

Ditën e enjte, më 22 tetor 2020, Kuvendi i Shqipërisë ka miratuar projektligjin "Marrëveshja për mbështetje teknike ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Agjencisë së Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s për realizimin e Projekteve të Kuçovës, të financuara nga Programi i Investimeve të NATO-s për Sigurinë, vitet 2019-2022".

Për mbrojtjen e këtij projektligji ka folur në parlament, ministrja e Mbrojtjes znj. Olta Xhaçka e cila tha se: "Projektligji i hap rrugë zbatimit të projektit për modernizimin e Bazës së Kuçovës dhe shndërrimin e saj në një bazë ajrore taktike të NATO-s".

"Nuk ka asnjë dyshim, tha Xhaçka, që ndërtimi i kësaj baze, punimet për të cilën do të fillojnë brenda një kohe shumë të shkurtër, ka një rëndësi të jashtëzakonshme për ne". Lidhur me rëndësinë e kësaj Baze Ushtarake, ministrja ka evidentuar tre faktore: "Së pari, sepse kjo bazë e vendos Shqipërinë në hartën e interesave strategjike të NATO-s. Vendi merr një rëndësi strategjike që nuk e ka pasur më prej shumë e shumë dekadash. Dhe dua t'ju kujtoj po ashtu, që ky është jo vetëm investimi më i madh, por edhe e vetmja bazë ajrore e NATO-s në rajonin tonë. Në terma ushtarakë, Baza e Kuçovës do të jetë një Bazë Taktike e Dislokueshme, që do të ketë të gjithë infrastrukturën dhe kapacitetet e nevojshme për të mbështetur 24 orë në 7 ditë të javës, misionet NATO-s, qofshin këto misione stërvitore në kohë paqeje, apo misione luftarake në kohë krize. Më konkretisht baza do të mbështesë dislokimin e 6 avionëve luftarakë taktikë dhe të avionëve të transportit. Së dyti, funksionimi i Bazës së Kuçovës do të ketë një ndikim të rëndësishëm përsa i përket modernizimit dhe fuqizimit të Forcave Ajrore Shqiptare. Ne kemi hedhur disa hapa të rëndësishëm në këtë drejtim, në bashkëpunim sigurisht me aleatët, duke ngritur sistemin e vëzhgimit të hapësirës ajrore, në bashkëpunim me Lockheed Martin, gjigandin e industrisë ushtarake botërore dhe amerikane, apo duke i shtuar flotës sonë, disa helikopterë Blackhawk, që do të na lejojnë dalëngadalë të hedhim disa hapa të rëndësishëm drejt ringritjes së Forcës Ajrore, e cila më shumë se çdo forcë tjetër e ushtrisë tonë, ka vuajtur nga degradimi dhe shkatërrimi. Falë Bazës së Kuçovës, tashmë forcat tona, do të kenë mundësi shumë më të mëdha bashkëpunimi dypalësh apo trajnimit, çka më parë ka qenë thjesht e pamundur. Së treti, përtej dimensionit ushtarak dhe strategjik, kjo bazë do të ketë edhe një impakt shumë të madh në ekonominë dhe zhvillimin e të gjithë zonës së Kuçovës. Dhe nuk e kam fjalën thjesht dhe

Miratohet projektligji "Marrëveshja për mbështetje teknike ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Agjencisë së Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s për realizimin e Projekteve të Kuçovës, të financuara nga Programi i Investimeve të NATO-s për Sigurinë, vitet 2019-2022"

vetëm për investimin e fazës së parë, që arrin deri në 50 milionë Euro, dhe do të krijojë mundësi punësimi dhe ekonomi në mbarë zonën e Kuçovës, por edhe më gjerë. E kam fjalën edhe për impaktin, që kjo bazë do të ketë në planin afatgjatë, falë qarkullimit të efektivëve dhe personelit mbështetës, që do të vendosen aty duke krijuar një kërkesë të vazhdueshme për shërbime, produkte e kështu me radhë".

"Por personalisht, vazhdoi Xhaçka, ajo që më bën realisht krenare, është fakti që aleatët, zgjedhën Shqipërinë për

ndërtimin e një baze ajrore, siç e thash, e vetmja në rajonin tonë".

"E di, tha ajo, që gjërat harrohen shpejt, por besoj që e mbani mend që deri 7 apo 8 vjet më parë, FA Shqiptare përmendeshin ende për ryshfetet që u kërkoreshin ushtarakëve në misione, për dyshime për nxjerrje sekretesh, apo për kërkimet e thesareve me mjetet e ushtrisë. E pra besoni që në atë kohë Shqipëria mund të kishte qenë një opsion i besueshëm për të bërë një investim strategjik të kësaj natyre?

Unë mendoj jo, por besoj që fakti

për ndërtimin e kësaj baze u zgjodh Shqipëria, flet shumë qartë për standardin që kanë arritur sot FA dhe për besimin që kanë sot aleatët tek Shqipëria. Dhe dua ta theksoj, që edhe pse ky është investimi më i madh e më spektakolar, ky nuk është aspak investimi i vetëm që kanë bërë aleatët tek FA, sepse gjatë dy viteve të fundit kemi parë realisht një nivel rekord mbështetje, sidomos nga aleatët tanë amerikanë, por jo vetëm. Arsyeja për këtë është e thjeshtë. Aleatët tanë e shohin, ashtu siç e shohin edhe të gjithë efektivët e FA,

që sot ushtria shqiptare ka hedhur hapa të jashtëzakonshëm drejt modernizimit dhe profesionalizimit, dhe operon me standarde të krahasueshme me ato të aleatëve tanë.

Këtë nuk e them unë, por e thonë aleatët. E thonë për kontingjentet shqiptare në Afganistan, në Kosovë, në Mali. E thonë për kontributin tonë në Irak, apo në Letoni.

Baza e Kuçovës është një projekt afatgjatë, ndikimi i së cilës do të ndihet për shumë e shumë vite në të ardhmen. Por po kaq afatgjatë është edhe transformimi që po ndodh sot në FA ku sot po konsolidohet një sistem karriere meritokratik, ku po investohet tek arsimit dhe dija si kurrë më parë në 30 vitet e fundit, dhe ku, po investohet si asnjëherë më parë tek ata që janë çelësi i vërtetë i suksesit të rindërtimit të FA, që janë burrat dhe gratë, djemtë dhe vajzat që mbajnë veshur uniformën e FARSH.

Sigurisht që nuk dua të mohoj që ka ende shumë dhe shumë punë për të bërë për të rindërtuar FA dhe për ta çuar atë plotësisht në nivelin që i takon ushtrisë së një vendi anëtar të NATO-s. Por është e qartë që tanimë FA janë në një proces reformimi dhe modernizimi që po krijon një momentum të mirë që unë besoj që do të përshpejtohet edhe më shumë falë investimeve të rëndësishme strategjike si kjo e Bazës së Kuçovës".

Komandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Arben Kingji zhvilloi me 23 tetor një vizitë njohëse në batalionin e parë të këmbësorisë në Vaun e Dejës, Shkodër. Fillimisht gjeneral Kingji nëpërmjet një prezantimi, u njoh me misionin, detyrat dhe problematikat kryesore, me të cilat hasen efektivat e b1k gjatë punës së tyre të përditshme.

Më pas, i shoqëruar nga komandanti i b1k, nënkolonel Ali Mali, gjeneral Kingji vizitoi mjediset e punës, ambientet stërvitore dhe punimet që po kryhen për ndërtimin e poligonit të ri si dhe ambientet e jetesës së personelit të batalionit I-rë të këmbësorisë. Në përfundim të kësaj vizite Komandanti i Forcës Tokësore gjeneral brigade Arben Kingji, falenderoi efektivat e këtij reparti për punën e deritanishme si dhe vazhdimin e punës për angazhimet, që e presin këtë repart për të ardhmen.

Ai i siguroi ata se kujdesi për krijimin e kushteve optimale të punës si dhe mbështetja për këtë repart, do të jetë gjithmonë në fokus të punës së tij. Vizita e Komandantit të Forcës Tokësore në batalionin e I-rë të këmbësorisë vjen në kuadër të njohjes dhe prezantimit me personelin e reparteve vartës të Forcës Tokësore.

VAU I DEJËS, SHKODËR

Gjeneral brigade Arben Kingji në batalionin e I-rë të këmbësorisë

Baza Detare e Pashalimanit

Zhvillohet stërvitja
ushtarake “Limani 20”

Nga data 12 deri më 23 tetor 2020, Kompania e Dytë operacionale e Policisë Ushtarake zhvilloi stërvitjen ushtarake “Limani 20” në Bazën Detare të Pashalimanit. Në këtë stërvitje tashmë të përvitshme merr pjesë edhe një grup-bordingu i Forcës Detare shqiptare. Trupat testuan dhe rritën aftësitë për reagimin në rastet kur sulmohet shoqërimi i një personi të rëndësishëm së veçantë, sulmi i pikave të kontrollit, lirimi i pengjeve në mjetet e transportit publik etj. Kjo stërvitje shërben për zhvillimin dhe rritjen e kapaciteteve operacionale të efektivëve për operacionet që janë pjesë e përgjegjësisë së Policisë Ushtarake. Stërvitja “Limani 20” u mbyll me një skenar të improvizuar me detyrat që kryejnë kompanitë operacionale të Policisë Ushtarake. Në këtë stërvitje Policia Ushtarake angazhoi 35 trupa dhe 6 mjete tokësore, ndërkohë që në funksion të veprimeve të caktuara u përdorën edhe anijet e Forcës Detare.

Në këtë stërvitje Policia Ushtarake angazhoi 35 trupa dhe 6 mjete tokësore ndërkohë, që në funksion të veprimeve të caktuara u përdorën edhe anijet e Forcës Detare

KOMPANIA E I-RË DHE E II-TË E AKSIONEVE DIREKTE

Forca Speciale zhvilloi
stërvitjen “Valbona-20”

Stërvitja kishte si synim standardizimin dhe përmirësimin e taktikave, teknikave dhe procedurave TTP për kryerjen e operacioneve speciale, (zbulim special dhe goditje direkte)

Nga data 13 deri 15 Tetor 2020, kompania e I-rë dhe e II-të e aksioneve direkte të batalionit të Forcave Speciale, zhvilloi stërvitjen “Valbona-20” në rajonin e Valbonës, Tropojë. Në mbështetje të kësaj stërvitje mori pjesë një togë e batalionit Komando dhe një helikopter COUGAR i Forcës Ajrore. Kjo stërvitje kishte si qëllim rritjen e ndërveprueshmërisë, standartizimin dhe përmirësimin e procedurave të planizimit sipas procesit të vendmarjes ushtarake për Forcat Speciale, si dhe planizim dhe zgjidhje detyre konkrete në nivel Task-Grupi të Operacioneve Speciale SOTG.

Për realizimin e kësaj stërvitje u angazhuan shtabet e dy kompanive në rolin e SOTG të cilët gjatë planizimit përdorën konceptin e vlerësuesit të stërvitjes duke zbatuar listat e kontrollit për çdo fazë.

Kjo stërvitje kishte si synim standardizimin dhe përmirësimin e taktikave, teknikave dhe procedurave TTP për kryerjen e operacioneve speciale, (zbulim special dhe goditje direkte).

Ajo filloi me marrjen e urdhërit nga komanda eprorë (SOCC) dhe u

mbyll me një briefing para komandantit të operacionit. Trupat kaluan në zgjidhje detyre duke u infiltruar nga ajri në zonën e operacionit, grupet e zbulimit bënë konfirmimin e objektivave në terren, dërgimin e të dhënave të fundit të zbulimit mbi situatën e kundërshtarit dhe kaluan në mbështetje me zjarr të grupit të sulmit/depërtimit në objekt (Goditje Objekti). Pas përfundimit të sulmit grupi i zbulimit bëri vlerësimet e dëmeve të shkatuara nga sulmi si dhe siguroi koridorin

e largimit të grupit të sulmit gjatë tërheqjes. Toga komando në këtë stërvitje kishte për detyrë sigurimin e perimetrit të largët. Operacioni përfundoi me eksfiltrimin dhe rikthimin në vend-dislokimin e njërive të manovrës. Pas përfundimit u zhvillua analiza pas veprimit APV ku vlersuesit, drejtuesit dhe pjesëmarrësit diskutuan mbi çfarë u bë mirë dhe çfarë nevojitet të përmirsohet sipas mësimave të nxjerra për tu integruar në programet e stërvitjes.

NË POLIGONIN KOMBËTAR TË BIZËS

Përfundon stërvitja 72-orëshe
e koduar “Stuhia 20-05”

Kompania e Dytë dhe Kompania Mbështetëse e Batalionit II Këmbësorisë nga data 20 deri 22 tetor, zhvilloi stërvitjen 72-orëshe të koduar “Stuhia 20-05” në Poligonin Kombëtar të Bizës. Objektivat kryesor të kësaj stërvitje ishin perfeksionimi i veprimeve të kompanisë gjatë zhvillimit të dinamikës së luftimit, njohja dhe zbatimi i procedurave për drejtimin e trupave, aftësimin e komandantëve për përgatitjen e planeve dhe urdhrave, reagimin e trupës gjatë marrjes dhe shkëputjes të kontaktit me kundërshtarin gjatë lëvizjes, menaxhimi i stresit dhe ngarkesës fizike në kushte të vështira terreni dhe moti, rritja e aftësive operacionale të forcave pjesëmarrëse në stërvitje, etj.

Gjatë zhvillimit të stërvitjes në kushte marshimi, efektivat u përballën edhe me shumë situata të vështira, si lëvizjet në terrene malore. Rajoni i Bizës, me një arkiv të pasur historik për stërvitjet e FA, konsiderohet poligoni më

i përshtatshëm për zhvillimin e stërvitjeve në kushte malore dhe një terren favorizues për të cilën efektivitë e këtij nënreparti të batalionit, ashtu siç kanë treguar dhe më parë, shpalosi vlerat e tij në përbushje të misionit të kësaj stërvitje 72 orësh, e cila për secilin oficer, nënoficer dhe ushtarë profesionistë pjesëmarrës në stërvitje, nuk ishte e lehtë të përballohet, kur mbi supet e tyre kishte dhe një ngarkesë fizike të pajimeve dhe armatimit organik. Stërvitje të kësaj natyre u aplikuan edhe me nënrepartet e tjera të këtij batalioni.

Viti Akademik 2021 deri 2025

Fillon aplikimi: 18 bursa studimi në tre akademi ushtarake në SHBA

Akademia West Point amerikane

Qendra e Personel Rekrutimit ka bërë publik, më 1 tetor 2020, në faqen e Web të Ministrisë së Mbrojtjes, praktikën apo kërkesën për aplikim nga e cila do të përzgjidhen 6 (gjashtë) kandidatë për çdo Akademi Ushtarake (Akademinë e Forcave Ajrore, Akademinë e Forcave Detare dhe Akademinë West Point) në Shtetet e Bashkuara të Amerikës, pra 18 gjithsej, për vitet akademike 2021-2025. Kandidatët e përzgjedhur do të jenë pjesë e seleksionimit të mëtejshëm nga vendi pritës. Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit pranë Qendrës së Personel Rekrutimit është deri në 6 nëntor 2020.

Kriteret e pranimit të kandidatëve:

Të jetë shtetas shqiptar. Të mos jetë i dënuar nga gjykata për vepra penale. Të mos jetë në ndjekje penale. Të mos jetë në proces gjykimor penal nga gjykata. Të mos ketë probleme me deportimin. Të mos jetë përdorues i lëndëve narkotike dhe alkolit, për të cilat do të paraqesin testet e kryera. Të mos jetë person i dyshuar nga organet e zbatimit të ligjit për veprimtari të kundraligjshme apo kriminale. Të jetë në moshë jo më pak se 18 vjeç dhe jo më shumë se 23 vjeç, në ditën e fillimit të vitit akademik (1 qershor 2021). Të ketë gjatësinë trupore jo më pak se 165 cm për meshkujt dhe jo më pak se 160 për femrat. Të jetë shpallur fitues në përfundim të konkurimit. Të plotësojë kushtin e sigurisë. Të jetë vlerësuar i aftë nga ana fiziko-shëndetësore nga Njësia Mjekësore Ushtarake, për të shërbyer në FA. Të ketë kryer arsimin parauniversitar brenda ose jashtë vendit, të njohur dhe ekuivalentuar nga Ministria e Arsimit dhe Sporteve të Republikës së Shqipërisë. Në momentin e aplikimit kandidati duhet të paraqesë dokumentat e përfundimit të arsimit. Kandidatët që janë duke ndjekur studimet e vitit të fundit duhet të paraqesin një vërtetim mbi rezultatet e dy viteve të para dhe në përfundim të studimeve duhet të paraqesin diplomën dhe certifikatën e notave. Të ketë notën mesatare të arsimit parauniversitar, jo më pak se 7 (shtatë). Të mos jetë i martuar. Të mos jetë bartës i virusit HIV, Hepatit B dhe SST (Sëmundje Seksualisht të Transmetueshme), të mos ketë kaluar apo të vuajë ndërkohë nga sëmundje të tjera të zemrës, veshkave, hepatike, pulmonare, neuropsikiatrike, sistemit lokomotor (sistemit kockor dhe lëvizjes). Të rezultojë kalues në testet fizike, shëndetësore, intelektuale, gjuhësore ose trajnuese, që zhvillohet nga vendi pritës në Shqipëri ose

Akademi Ushtarake në SHBA janë: Akademia e Forcave Ajrore, Akademia e Forcave Detare dhe Akademia West Point. Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit pranë Qendrës së Personel Rekrutimit është deri në 6 nëntor 2020

Akademia e Forcave Ajrore amerikane

pranë akademive ushtarake jashtë vendit. Të zotërojnë gjuhën angleze në të lexuar, të shkruar e të folur dhe të sigurojnë mbi 75 pikë në testimin ALCPT. Ata duhet të jenë regjistruar për zhvillimin e testeve online të TOEFL dhe SAT ose ACT, me datë testi jo më vonë se data 5 dhjetor 2020. Kandidatët nuk mund të regjistrohen për ndjekjen e studimeve në institucionet arsimore ushtarake jashtë vendit, në rast se: a. Kanë kryer më parë të njëjtin nivel arsimor ushtarak brenda ose jashtë vendit. b. Kanë qenë kontingjent i Forcave të Armatosura për ndjekjen e studimeve ushtarake brenda dhe jashtë vendit dhe nuk i kanë përfunduar studimet. Kandidati që nuk plotëson qoftë edhe një nga kriteret e përmendura më sipër, s'kualifikohet.

Dokumentet për regjistrim:

Kandidatët për regjistrim duhet të

paraqesin pranë Zyrës së Pritjes të Qendrës së Personel Rekrutimit, Tiranë do-

Akademia e Forcave Detare amerikane

kumentacionin e mëposhtëm: Kërkesë me shkrim për ndjekjen e studimeve ushtarake, ku të specifikohet institucioni arsimor dhe preferenca e degës për të cilën aplikohet. Formular me të dhënat personale sipas formatit të përcaktuar, Aneksi A. Fotokopje e noterizuar e dokumentit zyrtar (diplomës) që vërteton përfundimin e arsimit përkatës së bashku me certifikatën dhe listën e notave. Fotokopje e kartës së identitetit. Fotografi për dokument (4x6), 2 (dy) copë. Fotokopje të pasaportës e vlefshme për jashtë shtetit. Dokument i cili vërteton se aplikanti është regjistruar për testimet që zhvillohen online për TOEFL dhe SAT ose ACT. Certifikatë

për TOEFL, SAT ose ACT nëse ka. Raport mjekësor i aftë për të kryerjen e studimeve, të lëshuar nga mjeku i familjes i qendrës shëndetësore të vendbanimit të kandidatit, i shoqëruar edhe me një raport shpjegues, ku deklarohet se kandidati është i shëndetshëm, nuk ka sëmundje kronike, infektive, të shëndetit mendor në anamnezën e tij personale dhe nuk është përdorues i lëndëve narkotike. Ekzaminimet mjekësore për agjentë infektiv (Hepatit B, Hepatit C, HIV/AIDS, Sifiliz), grupin e gjakut dhe lëndët narkotike, lëshuar nga Qendra Kombëtare e Transfuzionit të Gjakut dhe/ose bankat e gjakut apo drejtoritë e Shëndetit Publik në rrethet ku banojnë, si dhe testet për lëndët narkotike nga laboratorët e certifikuar nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.. Formularët e vetëdeklarimit, të cilët plotësohen pranë Qendrës së Personel Rekrutimit në momentin e dorëzimit të dokumentacionit.

Dokumentacioni që duhet të paraqesin kandidatët e kualifikuar

në testimet e zhvilluara, brenda 10 ditëve:

Dëshmi penaliteti. Vërtetim nga gjykata. Vërtetim nga prokuroria. Vërtetim nga përmbartimi. Raportin mjekësor të lëshuar nga Komisioni Mjeko-Ligjor (KML) i Njësive Mjekësore Ushtarake.

Datat e testimit:

Do të zhvillohen katër teste në data të caktuara. Data e testimit për gjuhën e huaj (Anglisht) do të jenë 09.11.2020. Data e testimit fizik do të jetë 09.11.2020, Data e testimit intelektual do të jetë 10.11.2020. Kurse data e testimit psikologjik do të jetë 10.11.2020.

“Përgatitja e NATO-s dhe aleatëve për sfidat e së ardhmes”

Mircea Geoana: NATO është e gatshme për çdo sfidë

Më 27 tetor 2020 në Sofje, Bullgari, u zhvillua Konferenca Ndërkombëtare “Përgatitja e NATO-s dhe aleatëve për sfidat e së ardhmes”

NATO përshtat dhe përgatitet për të ardhmen, tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoană në konferencën ndërkombëtare mbi ‘Përgatitja e NATO-s dhe aleatëve për sfidat e së ardhmes’, në Sofje, Bullgari, më 27 tetor 2020.

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm diskutoi rolin e teknologjive në zhvillim në ndryshimin e mjedisit të sigurisë. Ai tha se konfliktet gjithnjë e më shumë përcaktohen nga bajte dhe të dhëna të mëdha, ashtu si nga municionet dhe anijet luftarake. Z. Geoană tha se Aleanca është e gatshme për këto ndryshime. “NATO po nxit inovacionin,” nënvizoi ai.

Ndryshimi i klimës dhe pandemia Covid-19 po formësojnë gjithashtu sigurinë e NATO-s, shtoi z. Geoană. “Detyra kryesore e NATO-s gjatë pandemisë është të sigurohet që kriza shëndetësore të mos bëhet një krizë sigurie,” tha ai. Ai gjithashtu vlerësoi trupat aleate për mbështetjen e përgjigjes civile ndaj pandemisë. Gjatë tetorit dhe nëntorit, aleatët e NATO-s Shqipëria, Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut do të marrin respiratorë dhe rreth 1.5 milion euro nga Fondi i Përgjigjes Pandemike të NATO-s. Z. Geoană rikujtoi se Sekretari i Përgjithshëm Jens Stoltenberg, ka nisur procesin e reflektimit të NATO-s 2030 që synon ta mbajë aleancën të fortë ushtarakisht, ta

bëjë atë më të fortë politikisht dhe të marrë një qasje më globale. “Kombet tona qëndrojnë të bashkuara në të dy kontinentet për një arsye të vetme, të thjeshtë dhe të fuqishme: Vlerat tona; Liria jonë, demokracia jonë, të drejtat tona njerëzore, sundimi i ligjit,” përfundoi ai.

ASAMBLEJA PARLAMENTARE E NATO-S

Sfidat e Aleancës: NATO sot dhe në 2030

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s dhe parlamentarët aleatë diskutuan mbi NATO-n sot dhe në 2030

Më 26 tetor 2020, Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoana u angazhua me anëtarët e asamblesë Parlamentare të NATO-s mbi sfidat aktuale dhe të ardhshme të sigurisë për Aleancën. Diskutimet përfshinin pandeminë e vazhdueshme dhe rëndësinë e solidaritetit të Aleatëve dhe partnerëve, veçanërisht përmes krijimit të rezervave të mjaftueshme të furnizimeve mjekësore; mundësitë dhe rreziqet që burojnë nga shfaqja e teknologjive të reja; dhe imperativi për ushtritë dhe shoqëritë tona për të rritur qëndrueshmërinë e tyre ndaj kërcënimeve kibernetike dhe hibride, terrorizmit dhe ndryshimeve klimatike.

“Kjo ngjarje në internet kontribuon në procesin e reflektimit të NATO 2030 të Sekretarit të Përgjithshëm. Kjo do të mbledhë pikëpamje në të gjithë NATO-n se si ta bëjmë Aleancën më të fortë ushtarakisht dhe politikisht dhe më të an-

gazhuar globalisht në dekadën e ardhshme”. Që nga krijimi i saj në 1955, Asambleja Parlamentare e NATO-s ka siguruar një lidhje thelbësore midis NATO-s dhe një miliard njerëzve që ajo mbrohet. Ndërsa Asambleja është

e pavarur nga Aleanca, ajo lehtëson vetëdijen parlamentare dhe kuptimin e çështjeve kryesore që prekin sigurinë e zonës Euro-Atlantike dhe mbështet mbikëqyrjen parlamentare mbi mbrojtjen dhe sigurinë.

Paketa force GBAD të përshtatura ndaj kërcënimeve

Dhjetë ministra të Mbrojtjes të NATO-s filluan një iniciativë shumëkombëshe për zhvillimin e aftësive të Mbrojtjes Ajrore (GBAD) me bazë tokësore me rreze shumë të shkurtër, me rreze të shkurtër dhe me rreze të mesme.

Ministrat e Mbrojtjes të Belgjikës, Danimarkës, Gjermanisë, Hungarisë, Italisë, Letonisë, Hollandës, Sllovenisë, Spanjës dhe Mbretërisë së Bashkuar, nënshkruan një Letër Qëllimi në 23 tetor 2020 me synimin për të dhënë një zgjidhje inovative kundër një game të plotë të kërcënimeve nga ajri dhe kërcënimet me raketa. Nënshkrimi u bë virtualisht nga kryeqytetet e kombeve pjesëmarrëse në margjinat e takimit të Ministrave të Mbrojtjes të NATO-s. Projekti do të implementojë një qasje sistematike modulare. Ai do t'i pajisë aleatët pjesëmarrës me zgjidhje të gjithanshme, të shkallëzuara, duke i lejuar ata të krijojnë paketa forcë GBAD të përshtatura për kërcënime. Këto zgjidhje do të mbulojnë të gjithë spektrin me rreze shumë të shkurtër dhe të mesme.

Një qasje e tillë do të forcojë ndjeshëm aftësinë e aleatëve pjesëmarrës për të integruar pa ndërprerje modulat individuale kombëtare në paketat e forcave shumëkombëshe GBAD.

“Kjo qasje inovative, modulare do të rezultojë në një rritje dramatike të fleksibilitetit, shkallëzueshmërisë dhe ndërveprimit operacional midis forcave të mbrojtjes ajrore tokësore”, tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm Mircea Geoană. Projekti është pjesë e një portofoli në rritje të Projekteve shumëkombëshe të Pamjes së Lartë (HVP) të mbështetur nga NATO në përgjigje të sfidave kryesore të aftësive për aleancën.

Projekt për lëvizjes e shpejtë të raketave lëvizëse

Ministrat e Mbrojtjes të Gjermanisë, Greqisë, Hungarisë dhe Mbretërisë së Bashkuar filluan një Projekt të ri shumëkombësh të NATO-s me Dukshmëri të Lartë (HVP) për të adresuar sfidat në rritje në zonën e Raketave të Lundrueshme, Artilerisë dhe Mortajave me Celje të Shpejta (C-RAM). Ekspertët nga të katër vendet Aleate do të hetojnë mundësitë për zhvillimin dhe prokurimin shumëkombësh të aftësive në këtë fushë, me një fokus të veçantë në zgjidhje inovative siç janë aftësitë e drejtuara të bazuara në energji. Nënshkrimi i Letrës së Synimit që nis këtë iniciativë u shtua virtualisht nga kryeqytetet e kombeve pjesëmarrëse në 23 tetor 2020, në kufijtë e takimit të ministrave të Mbrojtjes të NATO-s.

Aftësitë C-RAM janë kryesore për gatishmërinë e NATO-s. Zhvillimi dhe prokurimi i zgjidhjeve efektive për të mbrojtur forcat aleate nga raketat, kërcënimet e artilerisë dhe të mortajave do të kontribuojnë në mbrojtjen efektive të personelit, pajisjeve dhe aparaturave. “Kjo iniciativë C-RAM do të rrisë ndjeshëm kapacitetet për të kryer operacione me intensitet të lartë, duke rritur mbrojtjen e personelit, pajisjeve dhe pajisjeve nga sulmet e artilerisë me raketa dhe mortaja dhe kërcënimet ajrore konvencionale,” tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm Mircea Geoană. Kjo iniciativë shumëkombëshe do të sigurojë një kosto më të ulët dhe një zgjidhje më elastike, duke rritur ndërveprimin midis aleatëve pjesëmarrës.

Dr.Stéfanie von Hlatky, Elena Marzac dhe Dr Megan Bastick

NATO shënon arritje në çështje të lidhura me gjininë

20 vjetori i Rezolutës së Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara (UNSCR) 1325 mbi “Gratë, Paqen dhe Sigurinë” (WPS)

e pengesave për pjesëmarrjen e barabartë të grave dhe gjeneroi ndryshime në politikën, procedurat dhe trajnimin kombëtar të Gjeorgjisë. “Ministria e Mbrojtjes rishikoi strategjinë e saj të barazisë gjinore për të adresuar çështjet e identifikuar nga ky vlerësim”, shpjegoi Dr Bastick. “U bënë përmirësime të shpejta dhe projekti krijoi ekspertizën përkatëse midis personelit të Ministrisë së Mbrojtjes të Gjeorgjisë dhe Forcave të Armatosura”.

Duke parë projektet e ardhshme në Shkencë për Paqe dhe Siguri

Që nga miratimi i veprimtarisë së saj të parë WPS në 2013, Programi i Shkencës për Paqen dhe Sigurinë i NATO-s ka përfunduar me sukses 14 projekte të ndërlidhura dhe ka prodhuar botime dhe manuale. Sipas Dr Deniz Beten, Këshilltari i Lartë i SPS dhe Bashkëpunimit të Partneritetit të NATO-s, “Aktivitetet e SPS kanë dhënë kontribute thelbësore në objektivat kryesore të agjendës së WPS dhe qëllimet e partneritetit të NATO-s, duke rritur më tej zbatimin e UNSCR 1325”. Programi aktualisht po shqyrton iniciativën të reja për përfshirjen gjinore në luftën kundër terrorizmit, si dhe për mënyrën se si çrregullimi i stresit post-traumatik (PTSD) mund të ndikojë ndryshe tek gratë dhe burrat në forcat e armatosura.

Me rastin e 20 vjetorit të Rezolutës së Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara (UNSCR) 1325 mbi Gratë, Paqen dhe Sigurinë (WPS), NATO mirëpret arritjet e ekspertëve të cilët kanë kontribuar në bashkëpunimin praktik për çështje të lidhura me gjininë midis vendeve anëtare të NATO-s dhe partnerëve në kuadrin e Programit Shkencë për Paqe dhe Siguri (SPS). Sipas Përfaqësuesit Special të Sekretarit të Përgjithshëm për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, Clare Hutchinson, “UNSCR 1325 është themeli i agjendës së Grave, Paqes dhe Sigurisë. Miratimi i saj 20 vjet më parë përfaqësoi një ndryshim të rëndësishëm politik për NATO-n. Ne po shkojmë përtej fjalëve, pasi vendosim dhe zbatojmë një agjendë ambicioze, por të arritshme. Puna e bërë përmes Programit të Shkencës për Paqen dhe Sigurinë e NATO-s është një pjesë e rëndësishme se si NATO arrin rezultate.” Më poshtë janë disa shembuj të projekteve të suksesshme të financuara nga SPS.

Rritja e ndërgjegjësimit dhe edukimit

Dr Stéfanie von Hlatky është profesore e asociuar në Universitetin Queen’s në Kanada. Së bashku me ekspertë nga Australia dhe Shtetet e Bashkuara, ajo zhvilloi një kurs trainimi mbi integrimin gjinor në sigurinë ndërkombëtare, i cili u dha për herë të parë në qershor 2018 për studiuesit dhe studentët e rinj gjatë një shkolle verore ndërkombëtare në Montreal, Kanada. Kursi u bazua në kërkitë të gjera të bazuara në prova që ajo zhvilloi midis 2016 dhe 2018 mbi mënyrën e përfshirjes së analizës gjinore në politikën e NATO-s dhe planifikimin operativ dhe se si të rritë përfaqësimin e grave në strukturat civile dhe ushtarake. “Unë mendoj se fuqizimi i studentëve të rinj për t’u përfshirë në debate të NATO-s është jetik për të ardhmen e Aleancës”, tha Dr von Hlatky.

Ajo gjithashtu theksoi se pandemia aktuale COVID-19 ka krijuar një ndjenjë të re të pasigurisë në të gjithë globin. Sipas Dr von Hlatky, kjo ndikon në konfliktet aktuale dhe aspektet gjinore të sigurisë. “NATO ka vepruar në këtë kontekst, por duhet të vazhdojë t’i shohë këto sfida të reja përmes prizmit të ndikimeve të saj të diferencuara mbi gratë, burrat, djemtë dhe vajzat”, tha ajo.

Përkthimi i UNSCR 1325 në politikat kombëtare

Zonja Elena Marzac është Drejtore Ekzekutive e Qendrës së Informacionit dhe Dokumentimit për NATO-n në Republikën e Moldavisë. Së bashku me ekspertë nga Shtetet e Bashkuara,

ajo udhëhoqi një projekt të NATO-s në Shkencë për Paqe dhe Siguri, i cili synonte të përkthente axhendën e WPS në politikën kombëtare të Moldavisë.

Përmes këtij projekti SPS, Moldavia miratoi me sukses në mars 2018 Planin e saj të parë Kombëtar të Veprimtari për të zbatuar RKSKB 1325. “Plani kombëtar i veprimtari ka hapur mënyra dhe mundësi të reja për të futur çështje të barazisë gjinore në politikat individuale të institucioneve tona shtetërore”, tha zonja Marzac. “Kjo ka ndihmuar për të rritur ndërgjegjësimin mbi aspektet sociale dhe të sjelljes brenda institucioneve

në sektorët e sigurisë dhe mbrojtjes”, shtoi ajo.

Inkurajimi i pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të mëtejshëm të grave

Dr Megan Bastick është anëtare e Gjinisë dhe Sigurisë në Qendrën e Gjenezës për Qeverisjen e Sektorit të Sigurisë. Ajo udhëhoqi një projekt të NATO-s në Shkencë për Paqe dhe Siguri që mbështeti Ministrinë e Mbrojtjes të Gjeorgjisë në hartimin dhe ekzekutimin e vlerësimit të saj të parë

të klimës organizative për çështje të lidhura me gjininë në forcat e armatosura në 2019. “Puna me kolegë nga Forcat e Armatosura të Gjeorgjisë më mësoi se si puna në WPS duhet të përshtatet në kontekstet kombëtare dhe institucionale”, theksoi Dr Bastick. “Për shembull, duhet të mendojmë për dinamikën gjinore, por edhe dinamikën midis burrave dhe grave që u bashkuan me forcat në epokë të ndryshme, mijëvjeçarët mund të kenë pritje të ndryshme nga karriera e tyre nga ata që u bashkuan në vitet ’80 dhe ’90. Projekti Shkencë për Paqe dhe Siguri kontribuoi në kuptimin

Ministria e Shëndetësisë e Republikës Çeke mori 60 respiratorë nga rezervat e NATO-s në përgjigje të pandemisë COVID-19 më 27 tetor 2020. Donacioni u koordinua nga Qendra Koordinuese Euro-Atlantike e Reagimit të Fatkeqësive të NATO-s (EADRCC). Respiratorët do të shpërndahen nga Departamenti i Gatishmërisë së Krizave të Ministrisë së Shëndetësisë në spitalet në vend.

Respiratorët janë pjesë e një donacioni nga Shtetet e Bashkuara për rezervat e NATO-s. Ato u ruajtën nga Agjencia e Prokurimit dhe Mbështetjes së NATO-s në një depo në Qendrën Operative Jugore NSPA në Taranto, Itali dhe u transportuan në Pragë nga Forcat Ajrore Çeke. Personeli ushtarak nga Forca Ajrore Çeke i dorëzoi respiratorët në Ministrinë Çeke të Shëndetësisë në aeroportin e Pragës në një ceremoni të vogël të ndjekur nga Ministri Çek i Shëndetësisë Roman Prymula në 27 tetor. Pas kërkesës së Republikës Çeke për ndihmë ndërkombëtare, në ndihmën bilaterale Hungaria gjithashtu dorëzoi 150 respiratorët në Republikën Çeke të dielën, 25 tetor.

NATO ka krijuar një rezervë të pajisjeve mjekësore në mënyrë që të jetë në gjendje të sigurojë lehtësim të menjëhershëm të aleatëve ose partnerëve në nevojë. Agjencia e Prokurimit dhe Mbështetjes së NATO-s (NSPA)

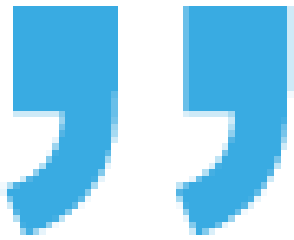
NATO dorëzon 60 respiratorë në Republikën Çeke

po menaxhon blerjen dhe ruajtjen e artikujve të ndihmës për rezervat. Disa aleatë kanë dhënë tashmë kontribute financiare në Fondin e Mirëbesimit të Përgjigjes Pandemike të NATO-s, duke përfshirë Belgjikën, Danimarkën, Gjermaninë, Lituaninë, Luksemburgun, Hollandën,

Maqedoninë e Veriut, Norvegjinë, Sllovakinë, Turqinë dhe Mbretërinë e Bashkuar. Republika Çeke kërkoi ndihmë ndërkombëtare nga Qendra Koordinuese e Reagimit të Katastrofave Euro-Atlantike (EADRCC) në përgjigjen e tyre ndaj pandemisë COVID-19 në 22 tetor 2020.

“Politikat tona të mbrojtjes mbështeten fuqishëm mbi parimet, vlerat dhe standardet më të larta të NATO-s. Kjo nënkupton vullnetin dhe gatishmërinë tonë për ofrimin e kontributin tonë në partneritetin të ngushtë me ju për pjesëmarrje në operacione të përbashkëta shumëkombëshe humanitare dhe paqeruajtëse”.

Konferenca “FSK dhe partnerët 2020”

Politika e mbrojtjes mbështetet mbi parimet dhe standardet e NATO-s

Gjeneral Rama: “Vetëm duke punuar së bashku ne mund të fuqizojmë dhe promovojmë paqen dhe stabilitetin në rajon dhe botë”

Nën organizimin e departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike të Ministrisë së Mbrojtjes dhe të Shtabit të Përgjithshëm të FSK-së, nën masat kufizuese anti-covid, u mbajtë me 22 tetor 2020, sesioni kryesor i Konferencës “FSK dhe partnerët 2020” ku morën pjesë atashë të mbrojtjes rezidentë dhe jo-rezidentë të akredituar për Kosovën nga vendet partnere si: Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Mbretëria e Bashkuar, Gjermania, Shqipëria, Kroacia, Italia, Turqia, Franca, Holanda, Japonia, Çekia, Hungaria, Maqedonia, si dhe përmes lidhjes së video-konferencës pjesëmarrës ishin edhe atashetë e mbrojtjes nga Sllovenia dhe Mali i Zi. Në konferencë morën pjesë: ministri i Mbrojtjes, Anton Quni, zëvendësministria e Mbrojtjes, Sadika Kofrc, zëvendësministri i Mbrojtjes, Muhametalli Mergjollar, komandanti i FSK-së, gjenerallejtnant Rrahman Rama, sekretari i përgjithshëm i Ministrisë së Mbrojtjes, Faruk Geci, zëvendëskomandanti i FSK-së, gjeneralmajor Enver Cikaqi, drejtori i Ekipit Këshillëdhënës dhe Ndërlidhës të NATO-s (NALT), gjeneral brigade Frank Best, zëvendëskomandanti i KFOR-it, gjeneral brigade Gunter Schopf, atashetë e mbrojtjes së Kosovës si dhe oficerët dhe zyrtarët tjerë të lartë të Ministrisë së Mbrojtjes, FSK-së, KFOR-it dhe NALT-it. Konferencën e shpalli të hapur, ministri i Mbrojtjes, Anton Quni i cili në fjalën e tij theksoi rëndësinë e veçantë të konferencës duke pasur parasysh periudhën intensive të aktiviteteve përmbyllëse të vitit të dytë të tranzicionit dhe objektivat e tij për vitin pasues. Duke vlerësuar rëndësinë e madhe të konferencës tashmë tradicionale, ministri Quni nënvizoi se -“konferenca e sotme është momenti i duhur për të vlerësuar të arriturat tona të deritashme dhe për të përcaktuar projektet tona të përbashkëta për të ardhmen e FSK-së”. Ai më pas theksoi se këto të arritura i atribuohen mbështetjes së madhe të partnerëve tanë dhe bashkëpunimit të fuqishëm me ta.” Gjithçka që kemi arritur deri më tani është fal mbështetjes suaj dhe për këtë u jemi mirënjohës përgjithmonë. Sfidat e sigurisë, respektivisht kërcënimet dhe rreziqet aktuale vazhdojnë të mbeten sfida të përbashkëta andaj edhe kërkojmë reagimin tonë të përbashkët.

Këtë e dëshmoi edhe kriza aktuale globale që shkaktoi pandemia COVID-19 e cila domosdoshmërisht shfaqu nevojën për reagimin tonë të përbashkët.” - tha ai. Ministri Quni, gjithashtu theksoi se bashkëpunimi bilateral me ministrinë dhe forcat e vendeve partnere, NALT-in, KFOR-in dhe partneriteti i ngushtë me Gardën Kombëtare të Iowa-s, janë dëshmuar në të gjitha dimensionet, tregime të sukseseve të mëdha me perspektivë të qartë zhvillimore të Ministrisë së

Mbrojtjes dhe FSK-në. “Politikat tona të mbrojtjes mbështeten fuqishëm mbi parimet, vlerat dhe standardet më të larta të NATO-s. Kjo nënkupton vullnetin dhe gatishmërinë tonë për ofrimin e kontributin tonë në partneritetin të ngushtë me ju për pjesëmarrje në operacione të përbashkëta shumëkombëshe humanitare dhe paqeruajtëse.” - tha në fund ministri Quni. Nga ana tjetër, gjeneral Rama, në fjalën e tij, shprehu mirënjohjen e thellë për mbështetjen e madhe të vendeve partnere për të arriturat e deritashme në të gjitha fushat

dhe nivelet e zhvillimit dhe funksionimit të FSK-së. “FSK ka nderin të jetë institucioni më i besuar në Kosovë për shumë vite me radhë. Merita e kësaj arritjeje ju përket juve. Falë mbështetjes suaj, FSK-ja sot është më e përgatitur për të mbështetur autoritetet civile dhe ndihmuar qytetarët e Kosovës, si dhe e gatshme për të dhënë kontributin e saj në shërbim të paqes dhe sigurisë në rajon dhe më gjerë”, -tha ai. Për periudhën në të cilën zhvillohet procesi i tranzicionit të FSK-së, gjeneral Rama, vlerësoi jetike mbështetjen nga

partnerët me eksperiencën e tyre si dhe koordinimin e duhur të aktiviteteve dhe realizimin e tyre të suksesshëm për të përmbyllur objektivat e përbashkëta. “Vetëm duke punuar së bashku ne mund të fuqizojmë dhe promovojmë paqen dhe stabilitetin në rajon dhe botë.” - tha në fund gjeneral Rama.

Konferencën e përshëndetën edhe gjeneral Best në emër të NALT-it dhe gjeneral Schopf në emër të komandës së KFOR-it. Të dy, vlerësuan lart të arriturat e deritashme të Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së si dhe bash-

këpunimin e ngushtë dhe të suksesshëm në përmbylljen e detyrave dhe aktiviteteve të përbashkëta. Zotimet për fuqizimin e partneritetit edhe në të ardhmen i prezantuan në fjalimet e tyre edhe atashetë pjesëmarrës nga vendet partnere. Në vazhdim të punimeve të konferencës, sipas agjendës së përcaktuar, oficerët e FSK-së: kolonel Ejup Maqedonci, kolonel Haki Hoti, kolonel Agron Bajrami dhe major Dedë Hyseni prezentuan : bashkëpunimin ndërkombëtar, procesin e tranzicionit të FSK-së, planin zhvillimor të FSK-së 2021-23, procesin e menaxhimit të krizës së pandemisë COVID-19 si dhe gamën e operacioneve, shkollimeve, trajnimeve dhe stërvitjeve të FSK-së. Në sesionin e nesërm, për të finalizuar punimet e konferencës, në takime të ndara do të realizohen takimet bilaterale veç e veç në mes delegacioneve të FSK-se dhe delegacioneve të vendeve partnere për të analizuar dhe vlerësuar fushat në të cilat nevojitet mbështetja e Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së në zhvillimin e aftësive dhe kapaciteteve operacionale për periudhën 3-vjeçare me finalizimin e planeve bilaterale për vitin 2021 dhe draftimin e koncept-planit për periudhën pasuese.

Dy medalje për atashëun e Holandës, nënkolonel Theo Plijner

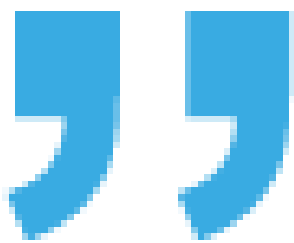
Ministri i Mbrojtjes, Anton Quni dhe komandanti i FSK-së, gjenerallejtnant Rrahman Rama, pritën, në 21 tetor 2020, në takim lamtumirës atashenë e mbrojtjes së Holandës për Kosovë, nënkolonel Theo Plijner. Me këtë rast, ministri Quni dhe gjeneral Rama shprehën falënderimin dhe mirënjohjen e thellë për angazhimin e madh diplomatik ushtarak të nënkolonel Plijner për sigurimin e mbështetjes së qeverisë holandeze në përgjithësi dhe Ministrisë së Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura holandeze në veçanti për Ministrinë e Mbrojtjes dhe FSK-në. Nga ana e tij, nënkolonel Plijner, shprehu përshtypjet e tij të veçanta gjatë mandatit të tij të shërbimit në relacion me Ministrinë e Mbrojtjes dhe FSK-në dhe stafin e saj duke theksuar admirimin e tij për të arriturat e deritashme të FSK-së dhe vizionin e saj për të ardhmen. Me këtë rast, ai prezantoi edhe pasuesin e tij nënkolonel Erik Verebeek.

Në shenjë mirënjohje për angazhimin e tij, ministri Quni i ndau medaljen për “Shërbim të shquar”, kurse gjeneral Rama i ndau medaljen për “Shërbim vetmohues”. Në takim morën pjesë edhe atashëu i mbrojtjes së Kosovës në Bruksel, kolonel Ahmet Ajeti dhe drejtori i departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike, kolonel Hasan Hoxha.

Mirënjohje për atashenë e Maqedonisë Veriore, kolonel Kuzmanov

Ministri i Mbrojtjes, Anton Quni dhe komandanti i FSK-së, gjenerallejtnant Rrahman Rama, pritën në 21 tetor 2020, në takim lamtumirës atashenë e mbrojtjes së Maqedonisë Veriore për Kosovë, kolonel Donce Kuzmanov. Me këtë rast, ministri Quni dhe gjeneral Rama shprehën falënderimin dhe mirënjohjen e thellë për angazhimin e madh diplomatik ushtarak të kolonel Kuzmanov për 10 vite me radhë në fuqizimin e bashkëpunimit në mes dy ministrive dhe forcave respektive. Nga ana e tij, kolonel Kuzmanov, shprehu falënderimin për bashkëpunimin miqësor me lidhshmëri, homologun e tij dhe të gjithë akterët tjerë në bashkërendimin e duhur për të gjitha çështjet e interesit të përbashkët. Me këtë rast, kolonel Kuzmanov njoftoi se me përmbylljen e misionit diplomatik e përfundon edhe karrierën e tij ushtarake. Në shenjë mirënjohje për angazhimin e tij, ministri Quni i ndau medaljen për “Shërbim të shquar”, kurse gjeneral Rama i ndau medaljen për shërbim vetmohues. Në takim mori pjesë edhe drejtori i Departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike, kolonel Hasan Hoxha.

“Klasa e njëzetë e kadetëve që sot marrin gradën e tyre të parë oficer treguan vlerën e Akademisë Ushtarake jo vetëm për ne, por edhe për rajonin tonë, dhe përmes rajonit tonë edhe për Aleancën e NATO-s. Rreth 30 përqind e kësaj klase është arsimuar për nevojat e forcave të armatosura të rajonit,”- tha ministrja e Mbrojtjes, Radmilla Shekerinska.

AKADEMIA USHTARAKE E MAQEDONISË SË VERIUT

Startojnë 40 kadetë të rinj në arsimin katërvjeçar ushtarak

Në Akademinë Ushtarake të Maqedonisë së Veriut Njëzet përfunduan studimet 27 nëntogerë të cilët do kontribuojnë për Maqedoninë e Veriut, Malin e Zi, Bosnjë- Hercegovinës dhe Kosovën

Njëzet e shtatë nëntogerë që përfunduan arsimin e tyre në Akademinë Ushtarake që janë oficerët e rinj në Armatën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, Forcat e Armatosura të Malit të Zi, Bosnjë, Hercegovinës dhe Kosovës. Sot në Akademinë Ushtarake, përveç promovimit të togerëve, u pranuan edhe 40 kadetë të rinj, të cilët filluan arsimin e tyre katërvjeçar ushtarak duke dhënë betimin solem.

Ministrja e Mbrojtjes, Radmilla Shekerinska, i përgëzoi këto dy klase për zgjedhjen e një profesioni shumë të vlerësuar, të respektueshëm dhe fisnik dhe shprehu besimin se me punën e tyre këta oficerë aktual dhe të ardhshëm do të meritojnë besimin e lartë që qytetarët kanë në Armatë. “Klasa e njëzetë e kadetëve që sot marrin gradën e tyre të parë oficer treguan vlerën e Akademisë Ushtarake jo vetëm për ne, por edhe për rajonin tonë, dhe përmes rajonit tonë edhe për Aleancën e NATO-s. Rreth 30 përqind e kësaj klase është arsimuar për nevojat e forcave të armatosura të rajonit,”- tha ministrja. Ajo u tha nëntogerëve se në periudhën e kaluar janë bërë përparime të mëdha dhe se proceset thelbësore për pajisjen, transformimin dhe modernizimin janë duke u zhvilluar në vendin tonë. “Ne do të vazhdojmë të punojmë, rezultatet e punës suaj të jenë më të dukshme, standardi juaj më i lartë, por e gjithë kjo është e mundur me një përpjekje të përbashkët. Bëni më të mirën tuaj, na ndihmoni të jemi më të mirë dhe më efikas. “Jini plotësisht të përqendruar, të përkushtuar dhe të motivuar në detyrat tuaja, sepse kjo është mënyra e vetme për të arritur majën,”- tha Shekerinska. 40 kadetëve të sapo pranuar, të cilët janë klasa e parë që fillojnë arsimin ushtarak në vendin tonë si një anëtare e plotë e NATO-s, ministrja u tha se në këtë vitet e ardhshme ata do të mësojnë peshën dhe përgjegjësinë, por edhe fisnikërinë e uniformës.

“Për ju, me të vërtetë vetëm qielli le të jetë kufiri. Përdorni njohuritë, aftësitë dhe përvojën e ligjeruesve dhe profesorëve tuaj. Rrokni përpara dhe mos e humbni etjen për dije. Çdo sekondë e kaluar në këtë Akademi mësoni se si të jeni një oficer më i mirë, sepse ky angazhim është përbërësi për çdo karrierë të suksesshme,”- tha ministrja.

Në ceremoni tre nëntogerët e renditur të parë, Biljana Duloviq nga Mali i Zi dhe Goce Sofeski dhe Filip Mladenovski nga Maqedonia e Veriut, u shpërblyen, ndërsa pllaka iu nda profesorëve të Akademisë Ushtarake që pensionohen këtë vit. Nëntogerja Duloviq u tha kadetëve të rinj: -“Që kur kemi veshur uniformën kemi zëvendësuar të gjitha zakonet e vjetra me të reja. Të organizuar, të kufizuar në kohë brenda orarit dhe kështu u bëmë kadetë, ne u bëmë të vetëdijshëm për rëndësinë e kohës. Atëherë për herë të parë ne

ishim krenarë për veten tonë. Këtu ngrihem si bashku, punojmë, qeshim dhe pikëllohem. Duke vepruar kështu, ne kemi pasur mundësinë të njohim pa fjalë kur dikush është i lodhur, i trishtuar, i lumtur, apo i uritur. Vetëm kur të keni

suksesi si ne 27 njerëz të ndryshëm, nga karakteri, sjellja dhe dëshirat për të qenë një e tërë, një familje në të cilën të gjithë do t'i japin një dorë atij që ka nevojë, ju do të arrini qëllimin dhe të gjithë në të njëjtin hap do të bëheni oficerë”.

Misioni i RACVIAC promovon dialogun dhe bashkëpunimin

Sekretari shtetëror në Ministrinë e Mbrojtjes të Republikës së Maqedonisë së Veriut, Dragan Nikoliq, përmes një video konference mori pjesë në 20 tetor 2020, në takimin e 44-të të Grupit Ndërkombëtar Këshilldhënës (Multinational Advisory Group-MAG) të Qendrës për Bashkëpunim të Sigurisë-RACVIAC, i cili u mbajt në Rakitje, Republika e Kroacisë. Në takim, pjesëmarrësit e MAG miratuan raportin e drejtorit për punën e RACVIAC për vitin e kaluar, programin e aktiviteteve dhe buxhetin për vitin 2021, dhe u diskutua mbi politikën e personelit të Qendrës. Ky takim është i një rëndësie të veçantë për Republikën e Maqedonisë së Veriut, sepse për herë të parë në njëzet vitet që nga themelimi i RACVIAC Maqedonia e Veriut, për një periudhë prej një viti merr kryesimin e Grupit Shumëkombësh Këshilldhënës, dhe ky organ do të kryesohet nga sekretari shtetëror, Dragan Nikoliq. Takimi i radhës i MAG, i cili do të kryesohet nga Republika e Maqedonisë së Veriut është planifikuar të mbahet në prill të vitit të ardhshëm në Shkup. MAG paraqet mekanizmin drejtues për punën e RACVIAC dhe përbëhet nga përfaqësues të shteteve anëtare të plotë, bashkëpunëtorë dhe vëzhgues. RACVIAC u krijua në vitin 2000 si një Qendër Rajonale e Kontrollit dhe Verifikimit të Armatimit dhe për Ndihmë në Zbatim. Për të rritur stabilitetin rajonal, qendra më vonë zgjeroi aktivitetet e saj për të përfshirë çështje me karakter më të gjerë politik dhe të sigurisë, përfshirë reformat në sektorin e sigurisë, si dhe bashkëpunimin ndërkombëtar dhe rajonal me një fokus në integrimin Euro-Atlantik. Me zhvillimin dhe ndryshimet në mjedisin e sigurisë, filloi procesi i transformimit të Qendrës, e cila në vitin 2011 mori statusin e një organizate ndërkombëtare në pronësi rajonale dhe u riemërua në RACVIAC-Qendra për Bashkëpunim të Sigurisë. Misioni i RACVIAC është të promovojë dialogun dhe bashkëpunimin mbi çështjet e sigurisë në Evropën Juglindore përmes një partneriteti midis vendeve të rajonit dhe partnerëve të tyre ndërkombëtarë.

MINISTRJA SHEKERINSKA

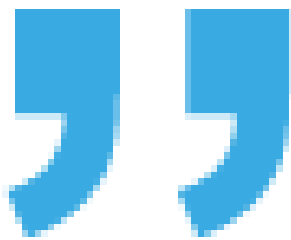
Zhvillohet takimi i Këshillit të Atlantikut të Veriut të NATO-s

Ministrja e Mbrojtjes, Radmilla Shekerinska, përmes një video konference ka marrë pjesë, në datat 22 dhe 23 tetor 2020, në takimin e Këshillit të Atlantikut të Veriut të NATO-s, në nivelin e ministrave të Mbrojtjes. Ministrat e Mbrojtjes të 30 aleatëve të NATO-s kanë diskutuar në sesionin e Këshillit të Atlantikut të Veriut masat për të mbështetur përpjekjet civile për të parandaluar përhapjen e virusit KOVID 19 dhe solidaritetin aleat. Me sigurimin e paketës së NATO-s me vlerë 1.4 milion euro për 60 aparate për frymëmarrje dhe pajisje shtesë mjekësore, solidariteti aleat ndaj Maqedonisë së Veriut u konfirmua edhe një herë. Ministrat e Mbrojtjes ka diskutuar përparimin në përpjekjet për të rritur buxhetet e mbrojtjes dhe për të ndarë barrën. Shifrat tregojnë se për shumicën e aleatëve, buxhetet janë rritur për gjashtë vjet rresht. Buxheti i mbrojtjes i Maqedonisë së Veriut mban të njëjtin trend. Kjo u konfirmua nga kryeministri Zoran Zaev gjatë një vizite në selinë e NATO-s në Bruksel këtë muaj, ku ai tha se ne mbetemi të vendosur për të rritur buxhetin e mbrojtjes dhe për të arritur 2% të PBV-së deri në vitin 2024. Në takim, ministrat e Mbrojtjes së NATO-s kanë diskutuar krijimin e një qendre hapësinore në Ramshajn, Gjermani, për një komunikim më të mirë satelitor dhe ushtarak.

Dita e dytë e punës iu kushtua misioneve të NATO-s dhe operacioneve paqeruajtëse në Afganistan, Irak dhe Kosovë. Maqedonia e Veriut vazhdon kontributin e saj në komandën kryesore të Misionit “Mbështetje e Vendosur” dhe në komandën e kryeqytetit, Kabul, në Afganistan, ndërsa së fundmi 44 pjesëtarët e parë të Armatës u dërguan brenda forcës së KFOR-it në Kosovë, gjë që e bën Maqedoninë e Veriut një shtyllë e paqes dhe sigurisë në rajon. Ministrat e Mbrojtjes diskutuan gjithashtu zbatimin e planit të NATO-s për të zbatuar Rezolutën 1325 të KB-Gratë, Paqja dhe Siguria, 20 vjetori i së cilës festohet këtë muaj. Maqedonia e Veriut ka miratuar Planin e dytë Kombëtar të Veprimit për zbatimin e kësaj rezolute dhe i kushtohet përfshirjes së grave në mbrojtje, përmes një procesi gjithëpërfshirës dhe që përfshin jo vetëm numra, por edhe përdorim aktiv të kapaciteteve të grave në proceset e mbrojtjes.

Procesi i konsultimeve të ndërsjella nuk u vu në pikëpyetje dhe se aleatët, megjithë sfidat, arritën të ruajnë vendimmarrjen e papenguar në nivelin e Aleancës. Në atë mënyrë, u siguria zbatimi i të gjitha aktiviteteve të planifikuara dhe zbatimi i masave të rëna dakord, në mënyrë që të ruhet stabiliteti i zonës Euro-Atlantike.

Këshilli i Atlantikut të Veriut në formatin e ministrave të Mbrojtjes

Bošković: Mali i Zi realizon detyrat sipas agjendës së NATO-s

Mali i Zi po i afrohet vendimeve nga Samiti në Uells në mënyrë që të arrijmë nivelin e kërkuar të alokimeve të mbrojtjes, 2% të PPB deri në vitin 2024

Ministri i Mbrojtjes Predrag Bošković mori pjesë në një takim dyditor (22 dhe 23 tetor) të Këshillit të Atlantikut të Veriut në formatin e ministrave të Mbrojtjes, i cili po mbahet përmes video konferencës. Takimi u drejtua nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg. Ministrat deklaruan se kriza e shkaktuar nga pandemia COVID-19 tregoi se NATO është fleksibël dhe e gatshme, pavarësisht nga rrethanat, për të kryer të gjitha aktivitetet e planifikuara dhe për të ruajtur besueshmërinë e politikës së përgjithshme të parandalimit dhe mbrojtjes. U pohua gjithashtu se procesi i konsultimeve të ndërsjella nuk u vu në pikëpyetje dhe se aleatët, megjithë sfidat, arritën të ruajnë vendimmarrjen e papenguar në nivelin e Aleancës. Në atë mënyrë, u siguria zbatimi i të gjitha aktiviteteve të planifikuara dhe zbatimi i masave të rëna dakord, në mënyrë që të ruhet stabiliteti i zonës Euro-Atlantike. Vazhdimësia në procesin e zbatimit të politikave të miratuara është konfirmimi më i mirë i përpjekjeve të përbashkëta të Aleatëve për ta mbajtur Aleancën në gjendje të përshatet me zhvillimet e paparashikuara në nivelin global. Ishin këto përpjekje që kontribuan në

ngritjen e nivelit të gatishmërisë së forcave dhe përmirësimin e mëtejshëm të kapaciteteve dhe aftësive Aleate.

Ministri Bošković tha se Mali i

Zi, edhe në kushtet e shkaktuara nga pandemia, vazhdon të realizojë detyra kryesore nga agjenda e NATO-s dhe, nga pozicioni i një

aleati të besueshëm, përmirëson aftësitë e tij në mënyrë që të mbetet një faktor i rëndësishëm në mjedisin modern të sigurisë. Ministri theksoi

gjithashtu rëndësinë e rregullimit të vazhdueshëm të sfidave komplekse të sigurisë së NATO-s, e cila kërkon një shkallë të caktuar fleksibiliteti të Aleancës, duke marrë parasysh dinamikën e lëvizjes në nivelin global. Duke folur për rëndësinë e unitetit dhe solidaritetit të aleatëve, ministri tha se Mali i Zi po i afrohet me vendosmëri përmbushjes së vendimeve nga Samiti në Uells në mënyrë që të arrijë nivelin e kërkuar të alokimeve të mbrojtjes deri në vitin 2024. Gjithashtu, Boskovic vuri në dukje se është e nevojshme të intensifikohet bashkëpunimi, si midis aleatëve dhe organizatave kryesore ndërkombëtare, në mënyrë që të përcaktohen mekanizmat për forcimin e rezistencës dhe sigurimin e një përgjigjeje të përshatshme ndaj kërcënimeve dhe sfidave moderne të sigurisë.

GJENERALMAJORI RAJKO PESIC, NË RAKITJE, KROACI

RACVIAC miraton strategjinë për periudhën 2021-2026

Drejtori i Përgjithshëm i Drejtorisë për Politikën e Mbrojtjes dhe Planifikimit, Gjeneral Majori Rajko Pesic, mori pjesë në 20 tetor 2020, në takimin e 44-të të Grupit Këshillimor Shumëkombësh (MAG) të Qendrës për Bashkëpunim të Sigurisë (RACVIAC), i cili u mbajt në Rakitje, Republika e Kroacisë.

Pesic falënderoi për bashkëpunimin e shkëlqyeshëm gjatë kryesimit të tij një vjeçar me Grupin Këshillimor Shumëkombësh-organi drejtues i kësaj organizate unike rajonale që kontribuon në sigurinë dhe stabilitetin në rajon, duke forcuar bashkëpunimin e mirë fqinjësor dhe duke gjetur modalitete për një përgjigje të përbashkët ndaj sfidave moderne të sigurisë.

“Falë punës së përbashkët të përkushtuar të anëtarëve, anëtarëve të asociuar, vëzhguesve dhe partnerëve ndërkombëtarë, RACVIAC ka kontribuar me sukses në forcimin

dhe zhvillimin e bashkëpunimit të sigurisë në Evropën Juglindore për dy dekada, bazuar në besimin e ndërsjellë dhe mirëkuptimin e ndërsjellë,”- tha Pesic.

Takimi diskutoi, ndër të tjera, raportin periodik për vitin 2020, programin dhe buxhetin e RACVIAC, strategjinë e re të RACVIAC për periudhën 2021-2026, çështjet e personelit dhe emërimin e një kryetari të ri të MAG.

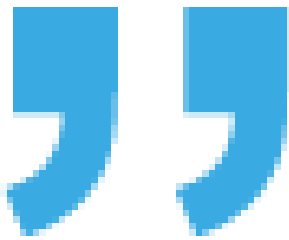
Bazuar në marrëveshjen e mëparshme të anëtarëve, Mali i Zi ka përfunduar kryesimin njëvjeçar të MAG, dhe në periudhën e ardhshme një vjeçare, kryetari do të jetë përfaqësues i Republikës së Maqedonisë Veriore. Pesic i uroi suksese homologut të tij verior maqedonas në punën e tij të ardhshme dhe shprehu besimin se bashkëpunimi do të vazhdojë me sukses në frymën e unitetit dhe prosperitetit.

Karta SHBA-Adriatik promovon aspiratën Euro-Atlantike

Kreu i Drejtorisë për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Diplomaci të Mbrojtjes, Zana Spadijer, mori pjesë në një takim online të drejtorëve politikë të ministrave të Mbrojtjes të shteteve anëtare dhe vëzhguesve të Kartës SHBA-Adriatik (A5), i cili u mbajt nën kryesinë e Bosnjës dhe Hercegovinës të kësaj nisme mbrojtëse. Spadijer vuri në dukje se Karta SHBA-Adriatik është një forum i rëndësishëm për promovimin e aspiratave Euro-Atlantike, si dhe një instrument i fuqishëm për forcimin e bashkëpunimit rajonal në fushën e mbrojtjes. Ajo gjithashtu shprehu angazhimin për vazhdimin e bashkëpunimit të fqinjësisë së mirë dhe vuri në dukje se proceset e suksesshme të integritetit të Ballkanit Perëndimor drejt anëtarësimit në BE dhe NATO janë garancia më e mirë për ruajtjen e paqes dhe stabilitetit afatgjatë në rajon dhe në të gjithë Evropën. Spadijer tha se pandemia COVID-19 dhe pasojat e saj kërkojnë bashkëpunim më intensiv ndërkombëtar brenda iniciativës A5. Ajo theksoi se Shtetet e Bashkuara u japin vendeve të rajonit dhe Evropës, konfirmon unitetin dhe solidaritetin transatlantik dhe theksoi rëndësinë e veprimtimit të bashkuar kundër të gjitha sfidave moderne të sigurisë, pikërisht përmes veprimtarive të përbashkëta brenda iniciativave rajonale. Takimi arriti në përfundim se përparësia e të gjitha vendeve anëtare të kësaj iniciative duhet të jetë bashkëpunimi i ngushtë, bazuar në forcimin e besimit dhe solidaritetit, të gjitha me synimin për të ruajtur paqen dhe stabilitetin në Ballkanin Perëndimor.

Kryeministri Borissov vuri në dukje se Dialogu Strategjik Bullgari-SH.B.A., sesioni i parë i të cilit u zhvillua në 8 janar të këtij viti në Sofje, përfaqëson një kapitull të ri dhe një nivel më të lartë të partneritetit në fushat prioritare me interes të ndërsjellë. U diskutuan gjithashtu përfitimet e bashkëpunimit shkencor dhe teknologjik midis dy vendeve, për të cilat më 4 shtator 2020 Këshilli i Ministrave miratoi një projekt-marrëveshje midis dy qeverive në këtë fushë.

CLARK COOPER-BOJKO BORISOV

ShBA kontribuon për modernizimin e Forcave të Armatosura bullgare

Avionët luftarakë F-16 Block 70 do të kontribuojë për zhvillimin ekonomik afatgjatë dhe për aftësinë konkurruese të vendit

Partneriteti strategjik midis Bullgarisë dhe Shteteve të Bashkuara, bashkëpunimi në fushën e mbrojtjes, partneriteti industrial dhe shkencor-teknologjik u diskutuan nga Kryeministri Bojko Borisov gjatë takimit të tij, më 22 tetor 2020, me Ndihmës Sekretarin e Shtetit të SHBA për Çështjet Politikë-Ushtarake Klark Kuper, i cili vizitoi Bullgarinë. Kryeministri Borisov theksoi se Bullgaria dhe Shtetet e Bashkuara janë aleatë dhe partnerë strategjikë dhe ndërveprimi midis dy vendeve është veçanërisht i gjerë dhe tenton të thellohet më tej si bilaterale ashtu edhe brenda bashkëpunimit NATO dhe BE-SH.B.A.

Kryeministri Borisov vuri në dukje se Dialogu Strategjik Bullgari-SH.B.A., sesioni i parë i të cilit u zhvillua në 8 janar të këtij viti në Sofje, përfaqëson një kapitull të ri dhe një nivel më të lartë të partneritetit në fushat prioritare me interes të ndërsjellë. U diskutuan gjithashtu përfitimet e bashkëpunimit shkencor dhe teknologjik midis dy vendeve, për të cilat më 4 shtator 2020 Këshilli i Ministrave miratoi një projekt-marrëveshje midis dy qeverive në këtë fushë.

Fokusi tjetër i bisedës ishte bashkëpunimi Bullgaro-Amerikan në fushën e mbrojtjes. Kryeministri Borisov shprehu kënaqësinë që po punon në mënyrë aktive në zbatimin e Udhërrëfyesit për Bashkëpunim Ushtarak midis Bullgarisë dhe Shteteve të Bashkuara për periudhën 2020-2030, të cilin ai ra dakord me Presidentin e SHBA Donald

Trump gjatë vizitës së tij në Uashington në Nëntor të vitit të kaluar. Dhe ministri i Mbrojtjes të të dy vendeve e nënshkruan atë disa ditë më parë. “Ne jemi mirënjohës për mbështetjen e vazhdueshme të Shteteve të Bashkuara për modernizimin e forcave tona të ar-

matosura, sepse në këtë mënyrë vendi ynë bëhet edhe më i sigurt, gjë që rrit aftësitë e NATO-s,”-i tha Bojko Borisov Clark Cooper. Kryeministri shtoi se zbatimi i bashkëpunimit dypalësh industrial në blerjen e avionëve F-16 Block 70 do

të kontribuojë në zhvillimin afatgjatë ekonomik dhe konkurrencën e vendit tonë në këtë fushë. Falë marrëveshjeve, njohuritë teknike do të futen në mënyrë unike për vendin në industrinë bullgare, e cila zhvillon veprimtari në fushën e sigurisë dhe

mbrojtjes. Kryeministri Bojko Borisov theksoi gjatë takimit se qeveria Bullgare ka siguruar fonde prej 300 milion BGN për tre vitet e ardhshme për të përgatitur infrastrukturën e aeroportit për vendosjen dhe mirëmbajtjen e avionëve F-16 Block 70. 100 milion BGN e para u ndanë nga buxheti i Ministrisë së Mbrojtjes në gusht të këtij viti, dhe në planin e buxhetit për vitin e ardhshëm janë 100 milion BGN e ardhshme. Fondet do të përdoren për ndërtimin e infrastrukturës që do të përdoret nga avionët luftarakë ekzistues në Forcën Ajrore. “Qëllimi ynë është të krijojmë një infrastrukturë moderne në bazat tona ushtarake si një aleat besnik në Aleancë,”- shtoi Borisov. Një fokus tjetër i bisedës midis Kryeministrit dhe Ndihmës Sekretarit të Shtetit të Shteteve të Bashkuara ishte mbrojtja e zgjeruar e përbashkët Bullgaro-Amerikane e hapësirës ajrore të Republikës së Bullgarisë (Policimi Ajror), e cila filloi në 26 shtator dhe do të zgjasë deri më 30 tetor 2020.

MINISTRI I MBROJTJES KRASSIMIR KARAKACHANOV

“Muri Ballkanik-2020”, stërvitja më e madhe në 20 vitet e fundit

Stërvitja e Forcave Tokësore “Muri Ballkanik-2020”, i cili aktualisht po mbahet në terrenin e trajnimit “Root”, është më i madhi në 20 vitet e fundit. Ai përfshin më shumë se 2,400 ushtarakë dhe rreth 700 njësi të mekanizuara, ka filluar më 24 tetor dhe do të zgjasë deri më 30 tetor 2020. Ai synon të krijojë në kushte reale ato aftësi që janë fituar deri më tani në formacione më të vogla ushtarake”. Kjo u tha gazetarëve më 26 tetor 2020, nga ministri i Mbrojtjes Krassimir Karakachanov, i cili po monitoron zbatimin e detyrave nga ushtarakët së bashku me Shefin e Mbrojtjes Admiralin Emil Eftimov. I pyetur në lidhje me shpenzimet për mbrojtjen, Ministri Karakachanov tha: “Shpenzimet e bëra nga Ministria e Mbrojtjes janë në përputhje me buxhetin dhe planin kombëtar për të arritur direk-

tiven e NATO-s deri në vitin 2024, 2% të Prodhimit të Brendshëm Bruto. Ne nuk shpenzojmë asgjë më shumë. Kjo arritje prej 2% do të ndodhë vetëm në vitin 2024. Pra, nëse dikush është duke kërkuar tema për fushatë zgjedhore, jini aq mirë që të mos merreni me ushtrinë, por të mendoni se çfarë bëri dhe çfarë nuk arriti të bënte kur ai drejtoi vendin. Ushtria nuk mund të lihet në tekat e fatit për shkak të fjalëve të kota të këtij apo atij politikani. Ushtria u shkurtua, pagat nuk u rritën, stërvitjet nuk u kryen, trajnimi po ngecete për shkak të deklaratave të tilla populiste. Nuk ka asnjë ushtri në botë, përfshirë edhe gjatë një krize, që pushon së ekzistuari.” “Detyra kryesore e stërvitjes “Muri Ballkanik 2020” është: “E gjithë brigada 61 e mekanizuar vendoset në terren, në kushte reale. Për gati 18 vjet, kjo u bë në kuadrin e një batalioni. Pas 18 vjetësh,

ne kemi mundësi dhe burime që na lejojnë që të gjithë brigada të vijë në këtë stërvitje”,- tha gjeneral brigade Valeri Tzolov, i cili është një oficer që zhvillon stërvitjen. “Sot, aftësitë u demonstruan në një fazë të ndërmjetme në zhvillimin e përgjithshëm të stërvitjes taktike të qitjes luftarake. Stërvitja vazhdon me veprime mbi çështjet e mbrojtjes”,- tha Gjeneral Brigade Tzolov dhe falënderoi mediat për interesin e tyre. “Kështu shihen aftësitë reale të Ushtrisë Bullgare. Sot ju patë ndërveprimin, punën e komandantëve, punën e shtabeve. Këtë e kemi si teknikë, e përvetësojmë deri në përsosmëri, me këtë jemi të gatshëm të kryejmë detyrat tona. Kur shoqëria bullgare të na japë pajisje të reja, jini të bindur se ne do t'i studiojmë dhe përdorim ato”,- tha Gjeneral Brigade Tzolov.

Bullgaria ka miratuar rritjen e shpenzimeve të mbrojtjes

Përparimi në forcimin e aftësive parandaluese dhe mbrojtëse të Aleancës dhe ndarja e drejtë e barrave dhe përgjegjësi u diskutua më 22 tetor, në seancën e parë të takimit të videokonferencës së vendeve anëtare të NATO-s. Fokusi kryesor ishte në zbatimin e masave të miratuara politiko-ushtarake për t’iu përgjigjur sfidave të sistemeve raketore ruse, hapat e ardhshëm në zbatimin e hapësirës si një fushë e veçantë operacionale dhe forcimin e rezistencës. Në temën e ndarjes së ngarkesave dhe përgjegjësi në Aleancë, u vu në dukje se për të gjashtin vit radhazi, shpenzimet e mbrojtjes po rriten, përkundër sfidave të luftimit të pandemisë COVID-19. Pala Bullgare miratoi trendin pozitiv të rritjes së shpenzimeve të mbrojtjes dhe riafirmoi angazhimin e saj në tre fushat kryesore-investimet në mbrojtje, zhvillimi i aftësive dhe kontributi në operacionet dhe misionet e Aleancës.

Me sa duket Hëna nuk është aq e thatë sa mendohej: Rezervat e ujit në satelitin e Tokës jo vetëm që mund t'i thjeshtojnë misionet e ardhshme për në Hënë, por edhe rrugën drejt Marsit. Agjencia amerikane e Hapësirës, NASA, njoftoi të hënë, më 26 tetor 2020, se ka konfirmuar ekzistencën e ujit në zonat e ndriçuara të Hënës, duke sinjalizuar se uji mund të jetë i pranishëm më gjerësisht se ç'mendohej më parë.

NASA tha se zbulimi u konfirmua nga Observatori Stratosferik për Astronominë me Rreze Infra të Kuqe i njohur me inicialet SOFIA, një laborator fluturues i krijuar duke modifikuar një avion të tipit 747. Më parë besohej se molekulat e ujit mund të gjendeshin në zona të ftohta, në sipërfaqen e pjesës së errët të Hënës. Rezultatet e studimit janë botuar në numrin e fundit të revistës Nature Astronomy.

Më e thatë se Saharaja

NASA thotë se observatori SOFIA kishte diktuar molekula uji në kraterin Clavius, krateri më i madh që shihet nga Toka. Të dhënat tregojnë se uji është i pranishëm në përqendrim 100-412 pjesëza për milion, i bllokuar në shtresën e dheut mbi sipërfaqen hënore. NASA thotë se po të bëhet një krahasim, shkretëtira e Saharasë ka 100 herë më shumë ujë se sa sasia e diktuar në sipërfaqen e Hënës. Por sasia nuk ka rëndësi, aq sa prania e ujit që tani ka çuar në pyetje se si u krijua uji dhe si vazhdon të ekzistojë në këtë mjedis të vështirë. NASA thotë se zbulimi i fundit i frymëzon shkencëtarët të vënë në jetë planet për të krijuar një stacion me astronautë mbi sipërfaqen e Hënës brenda kësaj dekade. Mbetet për t'u zbuluar nëse uji i diktuar mund të përdoret për të

NASA zbulon ujë në sipërfaqen e ndriçuar të Hënës

mbuluar nevojat e astronautëve. Ekspedita të ardhshme të observatorit do të përpiqen të zbulojnë ujë në zona të tjera të ndriçuara të Hënës si dhe të kuptojnë se si u krijua kjo sasi uji në këtë objekt hapësinor.

“Zbulimi është shumë unik për ujin molekular”, - thotë Shuai Li, një shkencëtar planetar në Universitetin e Hawaii dhe bashkautor në një nga studimet e reja. Prania e ujit u zbulua në sipërfaqen e ndriçuar të hënës, ku molekulat do të ekspozohen ndaj rrezatimit UV dhe ku temperaturat luhaten në mënyrë dramatike midis agimit, mesditës dhe muzgut. Është disi e habitshme, por është përfundimtare. “Bazuar në njohuritë tona, nuk mund të jetë asgjë tjetër”, - thotë Li. Li ka kërkuar për ujë në sipërfaqen e Hënës për vite me radhë dhe ishte pjesë e një ekipi shkencëtarësh

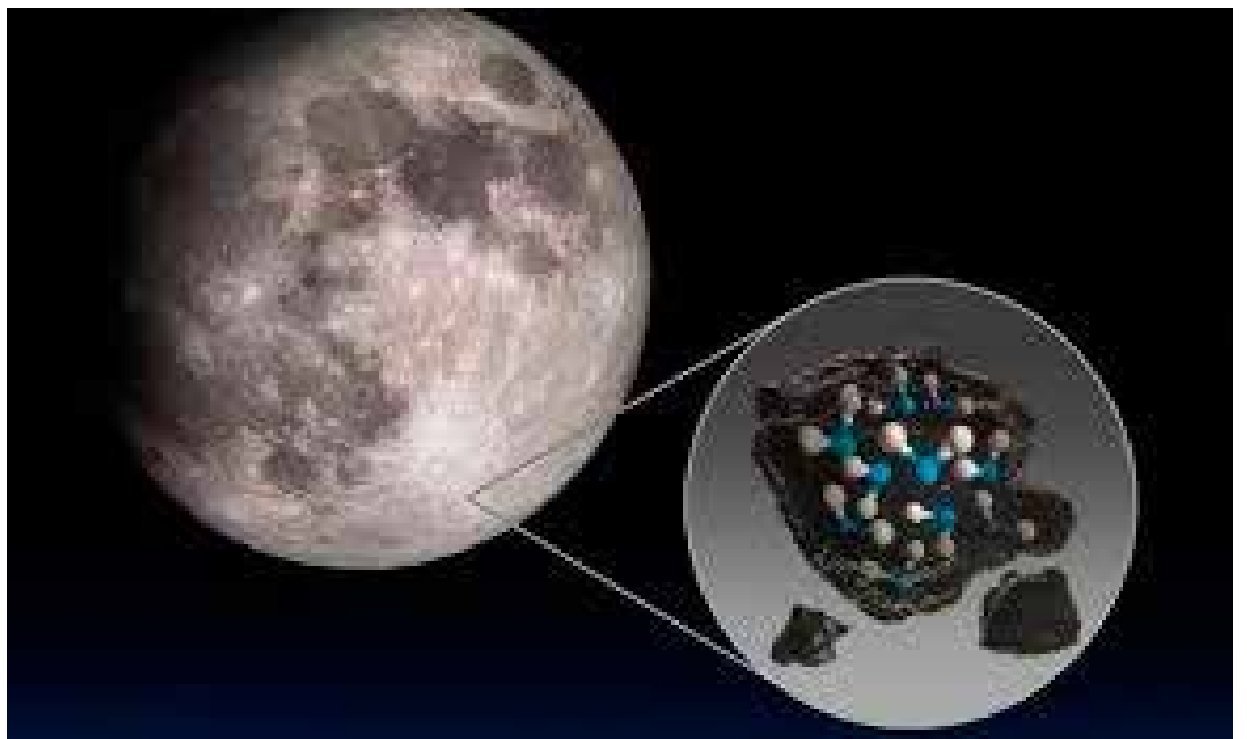
çelës në pjesën e pasme, duke drejtuar teleskopin e tij drejt qiellit dhe duke studiuar kozmosin në dritën infra të kuqe.

Duke e kthyer teleskopin e SOFIA-s në Hënë në vitin 2018, ekipi hulumtues zgjodhi dy sipërfaqe të ndriçuara nga dielli, njëra në gjerësinë gjeografike të lartë afër kraterit Clavius dhe një tjetër që ishte më afër ekuatorit.

Uji përbëhet nga dy atome hidrogjeni dhe një atom oksigjeni. Kur drita godet ujin molekular, atomet thithin energjinë, përkulen pak dhe lëshojnë dritën përsëri. Drita e emetuar është shumë specifike për ujin molekular, dhe nuk ka asnjë material tjetër që shfaq një tregues të ngjashëm të dritës.

Uji i Hënës për raketat e Marsit

Se nga vjen uji në Hënë, kjo nuk është e qartë. Studiuesi francez i hapësirës Francis Rocard nga qendra kërkimore CNES

të përfshirë në zbulimin e akullit të ujit në polet e hënës në 2018. Akulli ishte bllokuar në rajone të hijezuara përgjithmonë të sipërfaqes hënore që kurrë nuk marrin rrezet e diellit. Në studimin e dytë, një ekip tjetër studiuesish sugjerojnë që akulli i ujit mund të jetë edhe më i përhapur, ekzistues në hije mbi sipërfaqen e hënës.

Një nga çelësat për zbulimin ishte Observatori Stratosferik për Astronominë Infra të Kuqe, ose SOFIA, një Boeing 747 i porositur me një teleskop të instaluar në pjesën e pasme të trupit të saj të avionit.

Avioni, i operuar nga NASA dhe DLR, Qendra Hapësinore e Gjermanisë, fluturon me gati 43,000 metra. Gjatë fluturimit, ai hap një

mendon, se uji mund të ketë mbërritur në Hënë prej goditjeve nga asteroidet. Molekulat e ujit kanë depërtuar në brendësi të sipërfaqes së Hënës, duke mbetur atje „të burgosura përjetësisht”. Rezervat e ujit në Hënë do të ishin të rëndësishme për astronautët në misionet e ardhshme jo vetëm në satelitin e Tokës, por edhe në Mars. Nëse arrihet të përdoret uji në Hënë dhe ai mund të transportohet në mini-stacionin e planifikuar Lunar Gateway, atëherë misionet e tjera do të jenë shumë më të thjeshta dhe me kosto më të favorshme. Rocard tha, se mund të përdoren sonda, që ta marrin ujin nga Hëna e kësajsoj me të mund të furnizohen raketat për në Mars.

Sa e madhe ishte ushtria romake?

Ideja e Mesopotamisë, e ka dehur për shekuj me radhë Perëndimin. Alastair Sooke, hedh një vështrim mbi qytetërimin ku u formësua pjesa dërrmuese e kulturës moderne

Roma e lashtë ishte një qytetërim që u zhvillua prej një komuniteti të vogël bujqësor të themeluar në Gadishullin Italik që në shekullin e 10-të para Krishtit. I vendosur përgjatë detit Mesdhe, ajo u bë një nga perandoritë më të mëdha në botën e lashtë.

Në shekujt e ekzistencës së saj, qytetërimi romak nga një monarki adoptoi një republikë oligarkike dhe më vonë një perandori autokratike. Romakët arritën të dominojnë Europën Jugperëndimore, Evropën Juglindore (Ballkanin) dhe tërë rajonin mesdhetar me anë të asimilimit kulturor dhe pushtimit.

Për shkak të paqëndrueshmërisë së brendshme dhe sulmeve nga popuj të ndryshëm migrues, pjesa perëndimore e perandorisë, duke përfshirë Italinë, Hispanjën, Galinë, Britaninë dhe Afrikën u nda në mbretëri të pavarura në shekullin e pestë pas Krishtit.

Perandoria Lindore Romake, që drejtohej nga Kostandinopoja, e përbërë nga Greqia, Ballkani, Azia e Vogël, Siria dhe Egjipti, i mbijetoi krizës. Edhe pse këta të fundit i humbën territoret e Sirisë dhe Egjiptit nga Perandoria Islamike Arabe, Perandoria Romake e Lindjes do të mbijetonte edhe për një mijëvjeçar, derisa territoret e fundit të saj u pushtuan nga Perandria Otomane. Kjo fazë mesjetare dhe e krishterë e Perandorisë njihet nga historianët me emrin Perandoria Bizantine.

Por pyetja shtrohet, sa e madhe ishte ushtria romake?

E stërmadhe, multikulturore, shumë e kushtueshme. Kjo ishte ushtria romake në vitet e fundit të perandorisë. Ajo nuk kishte asgjë të përbashkët me ushtrinë e parë, të themeluar sipas legendës nga mbreti i parë i Romës, Romuli, përmes rekrutimit të vullnetarëve nga 3 fiset që hodhën bazat e mbretërisë.

Që nga vitet e monarkisë, njësia themelore e ushtrisë romake ishte legjioni. I pari përbëhej nga 3.000 ushtarë këmbësorë dhe 300 kalorës, të zgjedhur nga popullata romake e moshës midis 17-46 vjeç. Ushtarët nuk paguheshin për këtë angazhim.

Madje ata duhet të paguanin vetë për armatimin e tyre. Më të varfërit ishin ata të këmbësorisë, ndërsa më të pasurit ishin kalorësit. "Pagat" e para për ushtarët u shfaqën rreth shekullit V Para Krishtit, por në fillim ato ishin

shumë të ulëta. Shpesh ushtarët pasuroheshin me "plaçkën e luftës", dhe me "dhuratat" që gjeneralët u ofronin herë pas here trupave.

Në kohën e Hanibalit

Me lindjen e Republikës Romake, ushtria u nda në dy legjione, ku secili komandohej nga një konsull, dhe përbëhej nga maksimumi 10.000 legjionarë dhe rreth 600 kalorës. Kur Hanibali, udhëheqësi i Kartagjenës kaloi Alpet në vitin 218 Para Krishtit për të zbritur drejt Romës, ushtria romake ishte rritur ndjeshëm tashmë, dhe numëronte deri në 23 legjione që ishin shpërndarë në mbarë Italinë, Iliri (në gadishullin Ballkanik), Sardenjë, Siçili dhe Gali (Franca e sotme).

Perandoria

Mbi 150 vjet më vonë, kur Jul Çezari u vra në vitin 44 Para Krishtit, legjionet nga 23 ishin rritur në 37. Dhe pas luftës civile midis Çezarit dhe August Oktavianit, ato u shtuan më tej si numër. Disa prej tyre u vendosën në Maqedoni, në Lindje, dhe të tjerat në Afrikë. Sidoqoftë, menaxhimi i tyre nuk ishte pa probleme. Pikërisht për

këtë arsye Augusti u përpoq t'i reformonte legjionet, duke krijuar një ushtri profesioniste të përbërë nga 28 legjione (më vonë ku numër u zvogëlua në 25), e përbërë nga një total prej 145.000 burrash që shërbenin për jo më pak se 16 vjet.

Ushtarëve "profesionistë", iu shtuan edhe legjionarët e thjeshtë në përgjithësi ushtria perandorake në vitet e Augustit, përfshinte rreth 250.000 ushtarë që kontrollonin një territor tepër të madh, duke filluar nga Atlantiku në Perëndim, në lumin Eufrat në Lindje, dhe nga Holanda në Egjipt.

Shifrat e mëdha

Kur flasim për ushtrinë romake, nuk i referohemi vetëm legjionarëve. Atyre iu bashkuan trupat ndihmëse (ose trupat mbështetëse, të rekrutuara në territoret e pushtuara), ato të Gardës Pretoriane (që ruanin zakonisht perandorin dhe personalitetet më me ndikim), dhe trupat e flotës ushtarake.

Në vitet e para të Perandorisë Romake, ushtria përbëhej kryesisht nga italianët. Por në vitet e sundimit të Perandorit Neron (vitet 37-68 Pas Krishtit), ushtria e Romës filloi të bëhej multikulturore. Dhe në kohën e perandorit Trajan (53-117 Pas Krishtit) raporti midis italianëve dhe të huajve u bë 1 me 4: Shumica e ushtarëve, ishin në fakt të rekrutuar nga provincat në të cilat ishin të vendosura legjionet.

Me kalimin e kohës rritja e forcave të armatosura nuk u ndal. Gjatë sundimit të Septim Severit (145-211) ushtria numëronte 442.000 ushtarë, ndërsa në shekullin III-të makineria romake e luftës arriti në rreth 500.000 ushtarë, nga të cilët 200.000 ishin legjionarë.

Në ato vite shpenzimet ushtarake, zinin rreth 75 për qind të buxhetit të shtetit. Shpenzimet "sociale" ishin praktikisht jo-ekzistente. Pjesa tjetër e parave u shpenzua për ndërtime në Romë dhe në provinca. Kulmin ushtria romake e arriti nën sundimin e perandorit Konstandin (272-337), me rreth 645.000 ushtarë në total.

NË POLIGONIN KOMBËTAR TË BIZËS

Përfundon stërvitja 72-orëshe e koduar “Stuhia 20-05”

Kompania e Dytë dhe Kompania Mbështetëse e Batalionit II Këmbësorisë nga data 20 deri 22 tetor, zhvilluan stërvitjen 72-orëshe të koduar “Stuhia 20-05” në Poligonin Kombëtar të Bizës. Gjatë zhvillimit të stërvitjes në kushte marshimi, efektivat u përballën edhe me shumë situata të vështira, si lëvizjet në terrene malore. Rajoni i Bizës, me një arkiv të pasur historik për stërvitjet e FA, konsiderohet poligoni më i përshtatshëm për zhvillimin e stërvitjeve në kushte malore dhe një terren favorizues për të cilën efektivi e këtij nënreparti të batalionit, ashtu siç kanë treguar dhe më parë, shpalosi vlerat e tij në përmbushje të misionit të kësaj stërvitje 72 orësh, e cila për secilin oficer, nënoficer dhe ushtarë profesionistë pjesëmarrës në stërvitje, nuk ishte e lehtë të përballohet, kur mbi supet e tyre kishte dhe një ngarkesë fizike të pajimeve dhe armatimit organik.

